

HELIS

REVISTĂ DE CULTURĂ - ISSN 1584-5672 • ANUL V, nr. 12 (56), decembrie 2007 • Apare lunar la SLOBOZIA • 1,0 LEI

Editori:

- Asociația Culturală HELIS
- Consiliul Județean Ialomița
- Centrul Creației Populare Ialomița

Dragă Moș Crăciun

Dragă Moș Crăciun,
Acuma nu te da la mine de cele ce-am să-ți spun; da' tu măști îi de copii și eu, când am ceva de zis, zic. Iaca zic!

Ai trecut, bezmeticule, pe la toți pe-acasă, da' la mine nu te-ai îndurat să lași măcar o măslină, o dudă ceva... zgârcit te-am pomenit, da să vezi ce-ai să mă pomenești tu pe mine!

Care va să zică, de sărbători, la toată lumea a venit „Moșul” cu prima de Crăciun, numai pe mine m-a pocnit c-o avansare. Am avansat, adică, de la depozit – unde eram șef – taman la poartă, pe post de paznic, batjocura tuturor. Că parcă ce vină am eu că ăla de mi-a făcut inventarul ultima dată nici nu vedea bine, nici nu prea știa să numere! C-a numărat de nu știu câte ori, dar tot nu-i ieșea socoteala, ieși-i-ar ochii să-i iasă! Ba electrozii de sudură, ba piesele de schimb pentru pompe, ba nuș' ce fleacuri de uleiuri K80. C-am furat, auzi! N-am furat, păcatele mele, da' de luat, am luat, nuzic nu. Că dacă nu luam eu, tot se găsea vr' unu' mai deștept... și decât să plăesc după altul, mai bine după mine. Nu? Și uite-așa, conform principiului „Hoțul, paznic la pepeni să-l pui”, m-am trezit cu mine-n poartă. Și treaz am rămas. C-ai ce nu mai merge ca-nainte, să mai tragi o dușcă printre răfturi. Acuma tre' să stai băț în poartă și, când intră ăa, să-i miroși, să-i adulmec, ba, la unii mai dubioși, le pui și fiola. Păi da! Uite-așa m-am trezit că strigă unu' după mine-ntr-o zi „băi, nea Fiolă!”, de-am rămas sidefat când l-am auzit.

Eh! Câte nu ndură omul ca să pună ceva sub brad la copii! Că-n nădejdea ta, Moșule, am rămâne și fără ultima minciună frumoasă în care doar proștii mai cred. Da', dacă te prind pe-aici, îți rup picioarele, n-avea grijă! Cu patul puștii și le rup. Că mi-au dat și armă, una veche, de la paș'pa', dar cartușe nu mi-au dat, că n-am permis de port armă. Nu că n-aș ști să trag, ba încă trag foarte bine, dar n-am trecut de controlul psihologic. Când doctorul m-a întrebat care-i deosebirea dintre femeie și bărbat, i-am răspuns: „Una singură – femeile sunt mai proaste”. De unde să știu că mustăcioasa care m-a interogat era femeie?!

Și-așa s-ar putea să mi-o ia. Vreau să spun arma. Că am amenințat pe cine nu trebuie cu ea. Un francez venit în delegație, pe care l-am auzit zicând către altul „Se la vi an roză”. Adică se... la vi e cu Roza. Roza-i bucătăreasa și-i soră-mea. Îți dai seama că n-am putut răbda. I-am propus țevă la ombilic și-am răcnit la el: „Cine se, mă, la vie cu Roza? Și de unde știi tu, mă, i-ai văzut? Și dacă nu, se, pe tine ce te grija?” Eh... pe chestia-asta am luat zece la sută pe trei luni, dar am scăpat ieftin. Că mi-e că, dacă aveam glonț pe țevă, îl și decapitam de ouă. Norocul lui! Da' și-al meu! După ăa am aflat că s-ar putea să fie viitorul patron.

Așa că, Moș Crăciun – totte flendurești tu peste tot – mai bine mi-ai găsi și mie un loc de muncă, ceva călduț așa. Da' vezi să nu mă trimiți la turnătorie! Am spus călduț, nu fierbinte. Uite, am auzit că, de când cu intrarea în UE, și-a des chis Suedia porți le pentru noi. Iar eu sunt acuma specialist în porți. Că sunt deștept și învăț repede.

În Spania nu mă duc. Nu că nu mi-ar plăcea căpșunile, și se fură mai ușor decât țevile, dar, din păcate, sunt persiflabile, se trec repede și ce poți să mai faci cu ele după aia? Și după toate astea, la ăia te mai aleargă și taurii pe stradă. Ce treabă am eu cu taurii? Eu sunt specialist în vițelușe. He, he... dintre toate, cea mai încălțată-i nevastă-mea. Că mi-a aliniat, de Moș Nicolae, zece perechi de cizme la ușă, de-am crezut că fac hapoplexie. Și chiar am făcut. Am luat adică niște hapuri, că simțeam că mă sufoc. Dar, din greșeală, am umblat și la stocul de Viagra al lui tata-mare (să nu crezi că eu așa avea nevoie!), și ce-am pățit după aia... numai colegul meu de tură știe. Da' cine-a tras-o mai rău? Că după ce l-am băgat în medical, a trebuit să fac eu și treaba lui.

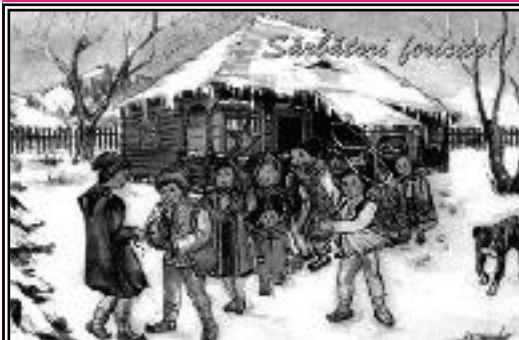
Nici în Italia nu mă duc. Am fost o dată, mi-a ajuns. Mă angajasem să fac curat la o cucoană simadicoasă. În primazi, găsind pe-ăolo niște cătușe, am vrut s-o întreb ce să fac cu ele. Dar cum nu prea o rupeam bine în italiană, am zis „ce se face cu ele?”. Iar cucoana mi-a răspuns în doi peri: „Ce, nu știi ce se face cu cătușele?” Atuncea eu, ca să nu mă creadă de la țară și să-i arăt că știm și noi d-astea, iute am legat-o de pat și m-am urcat pe ea. Da' numa' n-am avut noroc. Doar ce ne epusem să-mi aduc aminte cum se face, că m-am și simțit pălit în ceafă, și-acum mă doare. Era bărbate-su, de meserie carabinier, care-și uitase că țevăle acasă și se-nțorse după ele. Ce bezmetic, dom'le! Cum să pleci de-acasă fără cătușe?! Și să le lași pe mâna la o muiere care nu știe vorbi românește!

Ei, greu, Moș Crăciun! D-ai a zic, dacă tot nu te-ai îndurat anul ăsta să-mi lași vreo bomboană, cată măcar să-mi găsești vreun job mai acătări, ce bradu' meu! Hai, și nu mă mai ține atăta de vorbă, că mi se termiță tura și tre' să scriu ceva și-n raport!

Așadar, eu îți doresc la revedere și, până la anul care vine, te salut cu respect și afecțiune la cap.

Al tău neprețuit și neavenit,
Fane portarul.

Loredana Dănilă



**Membrilor, colaboratorilor,
sponsorilor, tipografilor,
tuturor prietenilor
Asociației Culturale HELIS,
LA MULȚI ANI !**

GÂNDURI

Trezit de dimineață, fără treabă, privesc cu ochii goi prin fereastră dansul haotic al crengilor de plop în ritmul nebunesc al unui vânt nou, nemaiîntâlnit.

În vremea aceasta, obiceiul era ca vântul să suie printre ramuri din nord-est. Acum bate rătăcit dintr-o altă direcție, de undeva dinspre vest.

Oare de ce? Ce vrea să însemne asta?

Mă rog... E prea de dimineață și a burul cafelei îmi mângâie plăcut nările.

Încerc să mă adun, dar parcă îmi lipsește ceva. Nu înțeleg ce nu-mi dă pace.

E ceva... Știu! E decembrie. E luna cadourilor. E luna luminii. E... sărbătoare? Și totuși ce e?

Deschid calculatorul în încercarea de a găsi rapid un răspuns la neliniștea interioară.

Sticla monitorului îmi face cu ochiul și-mi spune brusc, sec, fără echivoc: 22 decembrie 2007. Citesc automat și neliniștea din mine crește.

Ce e? Mă trezesc întrebându-mă cu voce tare. Instanțan eu îmi rotesc privirea împrejurul meu fără să descopăr vreo mișcare.

De pe o măsuță îmi zâmbeste galeș o floare de gerbera galbenă.

Și totuși ce nu-mi dă pace?

Sorb încet din cafea și mă înfrupt din mulțimea de știri oferită cu generozitate de Internet.

Sub imperiul acestora, încet, încet, mintea mi se limpezește și în față mi se voalează imagini dure, grele, cu încărcătură deosebită.

E decembrie, luna când bătrâna Europă naște cu greu un copil pentru a cărui resuscitare ar fi fost nevoie de sângele a peste 60 000 de oameni. Perfuziile puse copilului România aveau să conducă la modificări comportamentale, sub imperiul intereselor celui de-al doilea val, marcându-i astfel evoluția. Diversitatea de opinii dintre părinți, moașe, medici, profesori și alte forțe și-a pus amprenta asupra dezvoltării lui.

„Beneficiind” de o copilărie zbuciumată, în care luptele pentru stabilirea paternității au căpătat valențe dintre cele mai a greșite, în ciuda tuturor vicisitudinilor, copilul s-a dezvoltat peste așteptări.

Adolescența lui a fost la fel de agitată, ca umare a tergiversării clarificărilor privind dreptul de preemfiență asupra paternității, ceea ce a generat riscuri de alunecare în panta devianțelor. Tânărul, călit de lipsurile și greutățile îndurate, refuzând cu puterea pe care numai o forță ancestrală i-a dăruit-o orice ofertă neserioasă, a căutat să răzbească.

Acum, împlinește 18 ani și, conform tuturor regulilor de drept, capătă capacitate juridică deplină, ceea ce-i conferă libertatea de a-și construi singur viața, viitorul.

LA MULȚI ANI, ROMÂNIE!

22.12.2007

Vasile Iordache

Costel Bunoaica



**Să mă ierți,
Daniil**

E noapte multă în ochii lui.
Lămpi cu feștile înzăpezite la intrarea în
alta rul cu pereți de chiparos sălbatic...
Multă mirare,
 abur de felinare stinse,
duh răvășit
într-o sămânță cu aripi de rășină...

Șerpuiește durerea Lui...
Într-un râu cu apă de sorginte păgână
se varsă.

Astfel se aud frunze de lumină bolnavă
gângurind înaintea nopții de taină.

...Doar ochii Poetului sunt imenși, Doamnă !
câte două globuri pământești în fiecare orbită,
câte o planetă pentru fiecare geană –
cu ele luminează lumea
și lumea nu înțelege câtă singurătate poate
aduce întunericul.

Emigrare

O minciună frumoasă să-mi spui,
fără să-mi ascuți dejnă dejdea –
o minciună frumoasă, așa cum ești tu în
iluzoria mea memorie ratată.

Cineva a studiat geometria ploii
și a căzut secerat de țipătul pășarilor.
Cineva m-a studiat și n-a apucat să cadă –
a înțepenit cu mirarea în sânge.
Oh, Doamne ...! Oh, Doamne, cum i se
desprindeau măștile, cum îi săreau pe pereți !
Ca solzii de pește se împraștiau deprimările,
orgoliile se zvârcoleau sângerând în neștire.
O debandadă isterică avea să se pornească,
un haos total avea să migreze
spre aripi măcelărite
de zborul tot mai frânt, rățăcit în risipă.

Și pentru toate acestea
o minciună frumoasă va trebui să inventezi,
o minciună frumoasă așa cum ești tu deseori în
iluzoria mea memorie ratată.

**Privește acest fluture
cu aripa frântă**

... Dacă e precum zici,
spune-mi ce se întâmplă dincolo
de sângele nostru; spune-mi
dacă sângele nostru mai curge prin vreo Dunăre
răzvrătită ca a noastră
sau, mai bine, spune-mi ce margine e dincolo de
margine și cum se aprinde orizontul
când stai acasă citind poemele mele bolnăvicioase.

Aerul dă în muguri. Răbunefște în mine explozia
luminii de fluturii,
 mă fluturește...

O, privește acest fluture cu aripa frântă !
Ce frumos știe el să turbeze... Ce frumos
știe el să turbeze... !

...;Și dacă e precum zici,
eu plec acasă să răscolesc licuricii –
sigur, în urmă, liniștea va lipi afișe peste
vorbele tale de șarpe.

**Tăcerea era sâmbure
de prună**

Orașul își lega nepăsător anotimpurile.
În urmă,
rămăneau zbaterile ciudate,
ca niște zboruri de încercare.
Nepuțințioase, nopțile se stingeau
În neodihnă.
O strigam simplu și firesc pe nume:
Toamnă ...!
Venea ca o călugăriță gonită din lăcașul sfânt.
Treceam cum trec cerșetorii pe lângă orbi.

Pe partea nevăzută a răbdării
Se ascundea la crima rănită.
Tăcerea era sâmbure de prună.



**Prin anotimpul
incomplet**

Emigrez prea târziu în cuvinte,
prea devreme în gânduri.
Îndoia la își schimba valențele –
orgoliu măsurat cu o făgăduială.
Învinsă, închipuirea se retrăgea
cu marea speranțelor să caute alianțe.
Ca unui fugar
frunzele îmi ațineau calea
prin anotimpul incomplet fără tine.

Viorica Gheorghe

Fiu risipitor

Mării aduc jertfă, ard miresme,
să-i scutur urma de rugină.
Valurile în păcat se îndoaie,
în rugă ostenească să încapă toate...
cu tristeți,
cu bucurii.
Se bea din leacuri descântate:
de aventură,
de drum lung,
de întoarcere... - ah, Fiu Risipitor,
pentru ziua când pe acolo ai să treci !



În absența ta

În absența ta,
ia rna închiriașe poteci părăsite.
Asculta și veghea
cu aceeași curiozitate
tremurul mâinilor ce regretau noaptea.

Sub apăsarea dureroasă a unui trup
se ascundea țipătul în artere –
spaima
ca o îngăduință în cuvinte.

Amintiri

Ferestrele au început
să dea
muguri

și mugurii au ferestre
să nu uitați
acest mic
amănunt



Gheorghe Dobre

Căutarea himerei

Îmi trec prin sălcii
gânduri de moarte
gânduri de noapte
gânduri de șapte

himerii tale-i caut
trup
cu ochii deschiși
a moarte
a noapte
a șoapte

muzică rea
ce mă vrea

nu mă salvați
prieteni

se-apropie...

noi

Noi,
două lucruri
atinse
sub care verbele
se-nghesuie
tăcute.

Noi doi,
pietre sub ninsoare,
calde și mute.

Noi doi
călătorind spre capătul
pământului...



DAN ELIAS

Mi se topește-n gură limba ta
Precum din faguri ferecata miere
Căci dulcele-i întreaga ta avere
Ce nu mă poate veșnic să tura.

Și-ți trec prin sfârcuri mii de volți
Aduși pe firul degetelor mele
Cu care-ți caut strunele sub piele,
Sau îți ridic din fuste-nalte bolți.

Pe pulpele fierbinți pot fierbe-ncet
Turcești cafele, ca-n nisip ibricul,
Zaharniță-argintată și-e buricul
Dantelelor cusute din șerbet.

Te-a scris în aer dulce Dumnezeu,
Ori dracul, ca să te murmur eu!

În farmacia unei ploii de vară,
Cu ochii tăi din noaptea asta strâns,
Cumpăr pastile fragede de plâns,
Injecții de murit întâia oară.

Un măr desculț îmi pune frunza lui
Drept pansament pe degetele-mi unde
Din mângâieri tot trupul tău se-ascunde
Să nu îl afle râvna nimă nui.

Bătrân de câte nu-mi a duc aminte,
Bolnav că n-am uitat nimic,
Să-mi faci ceva să nu mai stric
Cu trupul acesta pacea dinainte.

Cer ploii, ploaia să-ți închine.
Era i așa frumoasă fără mine!

În genunchi pe-un colț de cer,
Istovit de câte-n lună
Și în stele împreună,
Vin iertare să îți cer!

O să plec cu tine-n sânge
Deși-ți pare că rămâi;
Ard la fel zorii lălâi
Peste lumea mea. Nu plânge!

Am promis să-ți las deschise
Porțile de la ninsori,
De-o să vrei tu să cobori,
Eu să-ți mai visez din vise.

Sună clopote de crin.
Tu le-auzi? Încă puțin...

Sem nez cu ploaia îngerești tratate
Pe umbrele ștergând orice dovadă,
Să nu mai urc și ea să nu mai cadă
Pe unde toate-s doar singurătate.

Ispita mea? E sus cu mai-nainte,
De mi-ați striga urechilor: „țesut
Din fir de cer ai fost, apoi căzut
În cărnurile astea ca veșminte.”

Ispita ei? Țărâna ori praful anonim,
Ajuns cu ea lutsfânt de-mpărtășire
Acelor trupuri date-n mântuire
Din palmele unui olar sublim.

Pe umbra mea, vă ștergeți la intrare
Tălpile ude-n ploii imaginare.

Există oare-un jar suprem
Din flăcări vii, sfredelitoare,
În lumea asta trecătoare
Pe care moartea să îmi chem?

Prilej de ars în falfăiri
Până la scrumul cel mai moale;
Nimic rămas, eventuale
Doar poate două-trei iubiri.

În pulberea ce-mi ține locul
La poarta nopții-ngenunchiat
Peste ecou, mă-ntreb: a meritat
Să întețesc cu mine focul?

Ar fi cumplit să ne consume
Un jar și el deșertăciune.

De-aș fi avut destulă carne
Ori brațe mii de-aș fi avut,
În mine zeii-ar fi cerut
Îmbrățișată să te toarne.

Dar nu-mi ajung, oricât aș vrea,
Nici mie, sufletul să-mi țină
Această formă prea puțină
Din care-oricine poate bea.

De-aceea strâng tot ce privești,
Căci câte inimi să te bată
Și câte trupuri deo dată
Ca să mă sature că ești?

Mă las împrumutat în toate
Ce te-au a tins și ele poate.

Din lutul cel mai tare, Dumnezeu
Ți-a plămădit cu mângâieri încete,
După măsuri nescrise în rețete,
Sânii ce-i caut sub veșminte eu.

Nu să-i sărut, deși nu-ți pasă
Ce guri cu forma lor supui,
Vreau să găsec doar urma Lui
Pe bolta cărnii pufosă.

Și chiar mă-ntreb: a tresărit
Când din pământul strâns în palme
Un smaț de flăcări moi și calme
Spre El aprinse au privit?

M-aplec și simt miros de cer
Și gustul Lui de făclier.

Atunci când n-a-nceput nimic
Nimic să se termine nu se poate.
Târâsc această formă sprijinit în coate,
Un preș de cer și praful ce-l ridic.

Mă miră carnea-mi încă muritoare
Lăsată descheiată să mă puteți umbla,
Mă vizitează îngeri căzuți de undeva
Să-mi facă haine dintr-o-mbrățișare.

Și mă îmbrac cu frigul acestui Univers
De parcă Dumnezeu dă cu vopsele,
Trupul slujit al neputinței mele
Cu-albastrul Lui să-mi fie șters.

Ce n-a-nceput nu pot nici termina,
Acolo sus nu-s urme în vopsea.

Atâta de rotund, nu-i munte
Și nici nu-i povârniș atât
De lin urcușul lui pe cât
E coapsa ta în amănunte!

O știu cu degete aprinse,
În urmă potecind arsura,
O știu cu ochii și cu gura
Mereu pe pașiști necuprinse.

Abia de o atingi și sună,
Eretice foșnind plane
De sub dantele și jupoane,
Orchestra pulpelor nebună.

Tu dormi. Eu cocoțat pe creste
Îngân din palme o poveste.





Loredana Dănilă

Reclamație (1)

Subsemnata, Marica ca Mîntenam (da' nici nevoie), natural blondă și artificial creată, domiciliată în strada Înțeleptilor (dintr-o

impardonabilă greșeală și inconfundabilă eroare, că tatăl pe care mama mi-l destinase stăa lundeva, mai la umbră, adică la răcoare, dar la testul ADN a ieșit cel pe care-l am acum, ghinionul lui, săracul!), la nr. 69 bis de trei ori, de profesie...de profesie, declar pe propria răspundere și totalmente nesiliuită dar completamente jignită în profunzime, următoarele:

În seara zilei de 16 februarie anul cursiv, mă întorceam - n-are importanță de unde - la volanul mașinii mele albastre precum ochii marca Chevrolet Kalos și Marea Neagră când bate-n verde - o mândrețe de mașină pe care mi-am cumpărat-o-n linsing după îndelungi străduințe de-a pune ban lângă centesimă - mă întorceam așadar, îndubitabil spre casă.

Ah! Viața mea! Tocmai îl ascultam pe stimabilul și inexprimabilul domn Guță declarându-mi din caștofonul meu de trei mii de euro cu boxele afezente „Ce zâmbet de femeie ai!”. Și parol, stimată poliție, chiar avea dreptate! Și eu care nu mă gândisem până atunci că zâmbetul poate fi și el de sex feminin și masculin! Așadar, tot la două minute mă priveam în oglinda retrovizoare, să-mi studiez zâmbetul despre care stimabilul mă asigurase că e de femeie. Și ce vedeam, poliție dragă? Ce vedeam, vedeam-l-aș paratrăznet p-ala care mi-a spart-o! Oglinda, vreau să spun, cu tot cu partea din față, ah! Mașinuța mea! Vedeam o mândrețe de femeie cum nu e alta pe o rază de o sută de kilometri cu diametru cu tot. Totul era minunat și uanđerful, motorul sfărăia, domnul Guță îmi *whisperea*-n boxe, iar oglinda îmi confirma - pentru a căta oară - că ochii caii mei nu mai erenimeni. Îmi spusese mie odată un domn pe care l-am servit ca la carte (că aflasem că-i c-ărturar, adică avea multe cărți de credit): „Tu, Maricică, ochii tăi sunt atât de expresivi, că până și-un pește fierțte-ar invidia!”. Am plâns atunci de emoție și bucurie. Mai fusesem comparată cu alte vefiutoare, ba cu o măță care zgărie rău, ba cu o cătea-n călduri, chiar și cu o vită-ncălțată, dar așa compliment nu-mi mai făcuse nimeni. Vă imaginați? Pisi cuțele, cățelușele, văcuțele sunt animăluțe frumoase. Dar peștele e de-a dreptul inteligent. Am citit c-ar conține fosfor, care cică ajută la creier. Ce poet a putut să fie cărturarul acela, spunându-mi într-un mod atât de elegant că sunt inteligentă! E drept că n-am prea înțeles de ce trebuia să fie și fierț peștele, dar așa-s poeții, mai ci udați.

Dar am deraiat de la subiect. Spuneam că totul era minunat, cred că nu mai aveam mult până la orgasm, când ce credeți? Din sens total diametral și neregulamentaropus, aapărut în fața ochilor mei unci un nesăbuit într-o dacie roșie de-atăta rugină, cu care n-a găsit altceva mai bun de făcut decât să se urce sub mine. Acuma, să nu vă luați după ce spune el, cum că eu l-aș fi înca leca! Eu nu făcusem, inestimabilă poliție, că mie nu-mi place deasupra. Dar vă rog să nu mă forțați în intimitatea mea cu astfel de amănunte nesingnificative. Parcă ce mai contează!

Neobrazatul a mai avut și tupeul, după ce mai i întâi m-a violat din priviri, să-mi adreseze vorbe ofensive și injurioase, cum ar fi: „Ce-ai, cucoană, nu ți-e bine? Ce cauți pe banda mea?”. Dar i-am răspuns și eu ca la carte, că nu degeaba am vre-o cinci metri de cărți a casă: „În primul rând, cucoană-i-mă-ta! Și-n al doilea, da că te lauzi c-o bandă, e treaba ta și-a neveste-ți. Eu nu mă urc pe-a nimănu, de cât în cazul în care e de comun acord și victima”. După care, grațioasă poliție, mi-a

violat și urechile, cu vorbe pe care nu le-am auzit nici măcar la domnul Guță, cât sunt eu de melomanelistă. Așa să știți.

Și-acum, că v-am derulat întregul fir epicentric al modului inacceptabil și inopozabil în care au decurs ostilitățile, doresc să reclam pe numitul...pentru următoarele:

1. viol, o dată (cu ochii);
2. viol, de două ori (cu gura);
3. viol, de trei ori (cu mașina);
4. încălcarea dreptului la replică, întrucât eu fiind mai puțin venaxată în a folosi un limbaj grosier, am rămas mută, perplexidă și cu mașina și fusta sifonate în fața avalanșei de cuvinte de negăsit în dicționarul exprimativ;

5. încălcarea dreptului la legitimă apărare în fața unei namile de un nouăzeci, eu fiind o biată domnișoară complet nevinovată și neagreată, despre care lumea zice că;

6. îngrijirea accesului la cultură, căci, în urma ciocnirii impactului, domnul Guță, grav avariat mecanic și electric deopotrivă, a tăcut definitiv și ireversibil, până la următoarea mea abatere într-un magazin de electronice din Paris, în vederea procurării numelului;

7. încălcarea legislației de protecție a mediului, distrugându-mi tot odată conformitatea Euro 3, cu catalizatorul aferent;

8. încălcarea codului manierelor elegante, a codului samuraiilor și altor coduri secrete;

9. încălcarea dreptului la frumusețe, e u rozându-mi unghiile până la carne, de emoție și spețietură, cu care nu mă mai pot prezenta nici la piață, darămite;

10. încălcarea proprietății private de care m-a deposedat pe jumătate cu motor cu tot, că de oglindă nu mai vorbesc;

11. încălcarea altor drepturi, cum ar fi: drepturile copilului, dreptul la viață, dreptul la exprimare, drepturile minorității (eu fiind, cum am declarat, o minoritate unică pe o rază de o sută de kilometri) și altele.

În încheiere, mai țin morțiș să precizez că sunt în deplinăta facultății lor mele, patru la număr, una la fețe, două la mare distanță și una-n curs, despre care multe-aș mai avea de spus dar, fiind foarte obosită de solicitarea intelectuală la care-am fost sedusă, simt că-mi pică ochii-n gură și centrul de greutate peste cel al domnului polițist, drept pe care mă prăvălesc în următoarele cinci secunde, ca semn al aprofundatului respect ce-l port Poliției Române cu Procuratură cu tot.

Cu n-estăpănită și indezirabilă stîmă, a dumnecavoastră oricând, Maricica

Onorată instanță

- Eronată instanță, cucoană președintă, cum să vă spui? Io taman mă-ntorceam de la câmp că să-nserase de-a binelea și nici calu' nu mai putea darmitte bou' adică io. În poartă la Joițoiu, m-ntălnesc cu vecinu-meu Gheorghe pă care l-a lăsat nevasta să tot fie anu și are și vreo cinci copii nici nu știe ai cui is săra cu...

- Mai pe scurt, vă rog!

- Pă scurt, pă scurt, c-așa-iși viața bat-o norocul s-o bată! Cum văziceam că Gheorghe să tot ai bă fo cincizeci de ani că-i leat cu Mărin a lu' Stana zis și Papuc că când era mic își pierdea mereu papucii da' arată mai bătrân că după ce l-a lăsat nevasta s-a luat de băut nici copii inu-i mai calcă prin băta tură să ducă și doarme la alde Șchiopu că are casa mare și niciun copil că cic-a blestemat-o nu-ș cine pă nevastă-sa care s-a ținut de tânăru cu Ion a lu' Pantel care...

- Gata! Reveniți la subiect!

- Viu, cucoană, viu, da cum să viu dacă mata mă tot oprești? N-apuc io să deschiz gura să zic două vorbe, că nu mă lași neam. Vine-acu și subiectu' buși-l-ar boala! Da' nu m-ai pus să spui tot? Iaca spui! N-oi vrea să zic doar pă jumate să mă bată Al de sus, că i-oș om cu frica lu' Dumnezeu c-am fost om dă serviciu la biserică și multe-am mai învățat de la părintele odihnească-se-n pace acolo unde-o fi că uite-așa nu știe omu' unde-ajunge cât-s-ar zbate și câți colaci ar mânca și el și porcu'...

- Iar v-ați abătut!

- M-am, cucoană, c-așa-mi zice și nevastă-mea "Iar te-ai abătut pă la alde Tarcoci fi-le-ar sâmânța de răs!" când mă vede că nu mai nimeresc vorba ceea. Da' io m-abat, cum să nu m-abat că face ăia un trăscau de stă măț a-n coadă.

- Și Gheorghe?

- Ptiu, bată-te să te bată! Mă făcuși să uit dă Gheorghie cu oprelile matala. Ce tot îmi iei vorba din gură? Lasă-mă să zic. Iaca zic - cum veneam io cu sapa-ntr-o mână și cu calu-n alta, că calu' ca calu' mai obosește și el? Și trage săra cu da tre' să știu cum să-lieica să mă facă ș-a doua zi și ce era să mă mai ure și io pă el...

- Pe cine?

- Pă cal, vezi bine.

- Și Gheorghie?

- Asa, că dă el vorbeam. Cum veneam io cum ziceam cu a mândouă mâinile ocoate da mîntea era lejeră adică slobodă și tot umbra săraca pă alte coclauri că mi-adusesem aminte dă tinerete și de-o mândrețe dă ibovnică cu care m-am ținut să-ni-ar ochii lu' Petrea Vasile că mi-a suflat-o n-aș avea parte de ochii lui că da-c-am fost prost și m-am încrezut că să uită la ce arătare dă flăcău sunt da când colo ea a pofit la pământu' ăluia astupa-l-ar de viu să-l astupe...

- Și Gheorghe?

- Ce-ai cucoană, ce tot îi tragi cu Gheorghie? Io mă perpelesc acu' că mi-am adus aminte de Petrea Vasile juca-l-ar ielele să-l joace și matale-ți arde dă Gheorghie! Că io acuma-i zic lu' Dumnezeu "Pardon" și c-ă-mi trag jurământu-napoi c-am mai făcut io d-astea și m-a iertat și te las cu buza umflată de nu mai afli nimic? Și neam de neamu matala că io când oi tăcea tac, ca peștele tac. Apăi dă ce m-ai adus aici? Nu să zic? Iaca zic!

- De Gheorghie!

- Dă Gheorghie, alegi-s-ar prafu de neamu lu' ta-su că cin l-o fi pus să-mi iasă-nainte taman când eram cu sapa-n mână? Și cu Petrea Vasile-n cap? Nu că n-aș vedea bine; cu a mândoi ochii văz, da cum v-am zis să cam înnoptase? Și mîntea-mi era tulbure că de, doar mi-adusesem aminte de năzdrăvăniile celea? Și numa i ce-mi căsună că Gheorghie-i Vasile. A dică nenorocitu ăla de v-am zis că mi-a furat mândrețe de ibovnică că pofise la pământu' lui cum v-am zis mânca-i-ar gujăliile pământu' să i-l mănânce! Și ce vină am io să n-apuc să mă mișc d-acia da că la momentu-ă la Gheorghie semăna cu Vasile și mi s-a dus sapa nuș' cum direct în teasta lu' Vasile a dică lu' Gheorghie care vra să zică de i-a crăpat-o fix în două? Și ce vină am eu mă jură pă sapă că taman ce-o ascuțise m în dimineața ce eu că zic că dacă tot făci o treabă barem s-o faci calumea?

- Destul! Am înțeles.

- Apăi, oi fi-nțele matala, da' nu-i dăstul. Că io când mă pomesc nu mă mai opresc. Daravela abia acunepe, că venise și Istrate Mutu și Ilie Știrbu și dacă tot m-am jurat să zic apăi zic. Cum văspuneam, eronată instanță...

- Liniște! Ședinta se suspendă pentru zece minute.

CONSTANTIN ȚOIU, PRIMUL CETĂȚEAN DE ONOARE AL JUDEȚULUI IALOMIȚA



Vineri, 30 noiembrie, Centrul Cultural UNESCO „Ionel Perlea” din Slobozia a fost gazda unui eveniment important, care a ridicat prestigiul cultural al acestor locuri: acordarea de către Consiliul Județean Ialomița a primului titlu de Cetățean de Onoare al Județului Ialomița scriitorului CONSTANTIN ȚOIU.



La ceremonie, care s-a desfășurat într-o atmosferă extraordinară, au participat, alături de Constantin Țoiu, dl. Vasile Silvia Ciupercă, președintele Consiliului Județean Ialomița, dl. Constantin Stoenescu, secretarul județului, d-na Olga Petcu, vicepreședinte C.J.I., dl. Teia Caramitru, prefectul județului Ialomița, consilierii județeni, scriitorii Nicolae Stan, Șerban Codrin, Oliviu Vlădulescu, Alexandru Bulandra, Gheorghe Dobre, Anghel Papacioc, Adria Bănescu, Costel Bunoaica, alți invitați, cititori și admiratori ai operei lui Constantin Țoiu.



Inițiativa Consiliului Județean a deschis, la cel mai înalt nivel, calea spre recunoașterea oficială a valorilor plecate de pe aceste meleaguri, creându-se premisele alcătuirii unei galerii de modele de care, surprinzător, Ialomița nu duce lipsă.



BOGDAN ANDREI BARBU

Cioburi (2005-2006)

Cavou de lut

Cavou de lut,
Mi-e copul mut.
Îngeri de lut
Șoptesc un cânt.
Și sfinții albi gem din trecut...
Totul e gol,
Nimic nu-i sfânt.
Mi-e copul mut,
Cavou de lut.

(12.11.2005)

Cuvânt

Iad de cuvinte,
Infern de litere ce dor.
Pătruns de tine
Mor ușor...
Înghet în flăcările tale,
Neant de dor...
Și blestem tot ce este vid
Aici, în grota moartei lumi,
Căci toți din jur sunt pale umbre,
Ce-n flăcările tale mor.
În og lîndă slova mea
Își dă speranța-n ce e bun,
Însă tu știi,
Iad de cuvinte...
Căci toți trăim
În fumul tău.

(2.12.2005)

Grădina mea

Grădina mea,
Grădina mare,
Cu flori frumos mirositoare!
Mirajul tău
Mă-mbie tare,
Sufletului alinare!
Grădina mea,
Cu flori letale.

(3.12.2005)

Strigăt către cer

Pribeag drumeț,
Bătut de vânturi.
Încet cu treieri
Mii de drumuri.

Pribeag drumeț,

Cu fața albă.
Ochii tăi divini
Mă-nbată.

Pribeag drumeț,
În straie negre.
Spui rugăciuni
Ce sunt deșarte.

Pribeag drumeț,
Eu te iubesc!
Vechi zeu al meu
Vin' să mă iei!

(5.12.2005)

Cioburi

Plastică în funcție este stilizarea.
Metodele: prin fructe, flori
De caracteristice stiluri.
Obiecte frânte,
Specifice trăsăturilor naturale.
Al fîmelor ritm
Urmărește permanent obținerea și păstrarea,
Naturalelor accente.
E efectuată descendent linia folosită.

(12.12.2005)

Pas de inger,
Scanțet de prunc,
Copac batran,
Poet nebun...
Egale toate-n frumusetă,
Toate sfințe-n existența.

(24.12.2005)



Dia na Simion

Enigmă

Te-ntrebi dacă...
Amurgul caută cerul vieții,
Iar soarele în zadar presară raze,
În zadar ar vrea să-ți lumineze tristele speranțe,
Gândurile-ți dezamăgite ce-și caută mormânt?!
Te-ntrebi dacă...
...e un peisaj dezolant al vieții tale,
Dacă ești o aparență,
Dacă ești un om fără sentimente, lipsit de dragoste?!
Te-ntrebi dacă...
...mai ai puterea de a trăi
Dacă te înconjoară iluzii umbrite de nori
Dacă ești o floare înecată în ploii?!
Cauți prea multe răspunsuri,
Totul în jurul tău e un mister?!
Eu îți pot răspunde:
"Ești om, iar mai presus de toate e iubirea..."
Nu poți trăi mscat de cuvinte,
Trebuie să-nțelegi ale vieții taine!
Viața ta e un fâgure ce îl voi umple cu dragoste
În fiecare zi, fiecare minut, fiecare secundă.

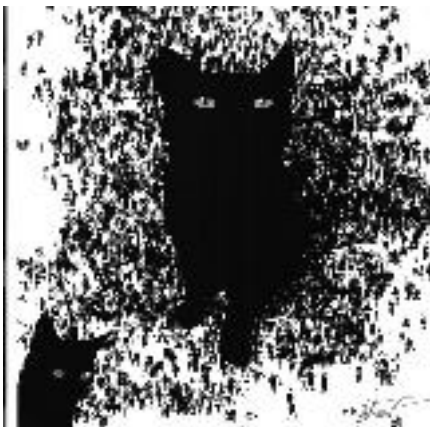
Iluzii călătoare

Stau pe o băncuță umezită de lacrimile timpului
Unde soarele lasă o geană de lumină să cadă.
Mi-aș dori măcar o rază să atingă sufletul meu,
Căci în zadar caut lumina vieții.
Îmi zăresc chipul în apei sclipire
Și încerc să mă regăsesc...
O frunză cade ușor și tulbură adânc liniște a lacului,
O frunză în galbenită și uscată de a timpului privire.
E toamnă? Poate...
Frunza e o speranță ce cade din copacul vieții mele
... ce se lasă putată pe ape
Printre alte iluzii... călătoare.



VLADIMIR KAZANEVSKIY - UKRAINA

REVELIONUL CARICATURISTILOR - URZICENI 2007



RUSSIA - B P & O K



POLAND - TOMASZ WOLOSZYN



TUDOR CICU

Memorialul portretelor de muzeu

Dacă romanul francez a excelat cândva prin tehnica observației morale (de la Bruyere ni s-a transmis arta caracteriologiei), germanii au preluat-o cum ar zice G. Călinescu: „wissenschaftlich”.

Deproustianizând memoria timpului, cu romanul „Ține-mă de vorbă să nu mor” de I. Roșioru ed. Ex Pontu 2006- 306 pag.- vom înțelege că autorul a arat câmpul caracterelor sale „personajele în speță” utilizând toată instrumentația psihologică a Fenomenologiei prozei moderniste intrată în atenția criticii actuale, de la trăirea instinctuală la patologia individului. Ecuția scrierii unei astfel de cărți, admitând teoria pascaliană ce așeza rațiunea exemplară a omului pe post de trestie gânditoare aflată în bătaia vicisitudinilor de tot felul, nu-i una a narării sau a rememorării unor personaje desprinse parcă din „naturile moarte ale muzeului” interior, cât poate una izvorâtă din dorința autorului de a scoate „tristețea la păscut pe un câmp” nu chiar atât „de străin” - cum vrea să ne sugereze subtil - având în vedere empiria cerută de natura observației și formația sa în ale criticii literare în care știm că excelează. Pentru că totdeauna discuția teoretică și critica sunt folositoare, o spune chiar autorul: „Forța terapeutică a cuvântului e enormă și de multe ori ea e singura armă la îndemâna celor slabi”. Stagiul de trei săptămâni, al profesorului din Corolovca, care se narează pe sine, alături de un grup de elevi în tabăra unui șantier arheologic din cătunul C. „la marginea acestui Macondo dobrogean”, devine un prilej de a rememora anii petrecuți ca profesor în perioada de tristă amintire

a „odiosului” și „ipocri” lui de aur, pentru a ne mai aduce aminte și a nu uita - și nu-i uita - pe cei care au trecut dintr-o barcă a terorii (atunci), într-o barcă a nepăsării (acum). Autorul ne călăuzește cu măreția ghidului prin acest muzeu cu personaje îngheșuite în ungherele unor odăi a trăirii lor interioare și o face cu datoria de a excela într-un memorial necesar rănilor noastre sufletești. Fiecare personaj întâlnit în carte își are filozofia lui „vis-avis de strugurii cocoțați în copac” la care se ajunge în funcție de caracterul fiecăruia. Întâmplările prin care destinul îi urzesc viața, îi prilejuiesc profesorului din Corolovca ocazia de a rememora figuri ce rămân portretizate spre a fi și ele îngâmădite într-un muzeu cu deschidere la cititor: moș Iancu profesorul de latină sau Niky Calnegru, Getuța Călcâi sau maestrul de la IMUM, căpitanul Cosor ori paznicul de noapte Ghiță Coșconea „vicleanul lup tocmit la oi pe post de câine mioritic”- vajnici zeloși apărători ai patriei socialiste multilateral dezvoltate (hic!) - și multe duduie cu numele de Viorica rămase uitate și nemăntate în nu știu ale cui amintiri. Cele trei săptămâni petrecute pe șantierul arheologic al patriei îi dau prilejul autorului de a rememora episoade trăite cândva în copilărie, amată sau începuturi de profesorat. Naratorul ar vrea să scape de bărfă portretelor cocoțate în rame pe post de vedete în acest muzeu al rememorații „dar filele memoriei se întorc singure ca ale unei cărți uitate pe masa din curte înainte de o furtună iscată din senin”. Cu trecerea timpului, întâmplările ce se vor denula ca într-un film cu o peliculă lipită alandala, tradusă însă critic, vor aduce pe narator în situația de a ne evoca memorabile personaje-dezastru: Mitu Baroncea, nea Mitel „un nebun de legat”, tovul Tănjală, alte duduie fufiștine, devotate

„partidului fără care am fi orbecăit mult și bine prin întunericul clămpănitor al istoriei” și multe „muște care-și închipuie că fără prezența lor agasantă pe la cozile cailor, câmpul va rămâne nearat”.... Ironia cu care sunt evocate aceste personaje e pecetea aplicată de autor și care face atractivă scrierea. E drept că unele personaje, se pot încadra cu succes la rubrica „la săriți de pe fix”: Pavel Corolenco profesorul de sport sau zugrăvitul din Ardeal, iar altora le stă mintea numai la violuri. „De ce nu pot eu urla ca lupii ori cât de mult aș încerca să mă prefac?” se întreabă din când în când autorul. „Ca să te eliberezi de-un rău trebuie să-l privești cât mai intens și mai des în față”, astfel cititorul primește și răspunsul. Sau poate, pentru că tânăra Viorica, fata cu ochii de Voroneț, îi devine singura apropiată și atât de feminină într-o lume anapoda, și-i devine logodnică ursită de un destin nemilos; pentru că întors de la o nuntă din Insula Mare a Brăilei, Ilonka (noua colegă proaspăt repartizată) îi dăruie chiar de ziua ei virginitatea feciorelnică, iar destinul va pune tot tacâmul pe masă: a doua zi de la această întâmplare poștașul aduce vestea morții viitoarei logodnice; familia Vioricăi înșuțindu-l de înmormântare printr-o telegramă, înmormântare la care avea să afle că ultimele ei cuvinte îi fusese adresate, ca o rugă fierbinte vieții de care nu vroia în niciun chip să se despartă: „George, ține-mă de vorbă să nu mor”. Și asta, ca să-l cităm pe autorul acestui roman incitant ca un memorial al durerii, și care ne-a fost ghid într-un muzeu al portretelor a cărei admirație faulneriană chiar ne-a făcut plăcere: „vorba filozofului bulgar: ce e e, ce nu e nu e!”.

Și prin Daniela Șontică și cartea ei de poeme intitulată su gestiv „Uitați-vă prin mine” apărută la ed. Brumar Timișoara, 2007 ne întărim convingerea, că în ultima vreme răzbate un suflu nou în poezia impetuoasă și exuberantă a momentului postmodernist. Tot mai mult observăm o aplecare a tinerei generații asupra sensurilor cu orice preț, rostuite în cărămizile cuvintelor cu care tinereții clădesc imaginea poemelor refuzând ostentativ modelele curente clasicizate atât de înrădăcinate în Universalul rostirii. Cu primele poeme ale volumului, Daniela Șontică se anunță o voce adolescentină gălăgioasă; se afișează zgomotos încercând o influență puternică a supra sensibilității cititorului: „astăzi dau spectacol caleidoscop”... „însă plouă pe stâlpii universalului în expansiune” căci „noaptea ne reușesc toate minunile”. Majoritatea poemelor au încremenirea privirii care taie șanțuri și te separă de lumea de dincolo, de unde amintirile pline de mărul hoiturilor „împuțite” te privesc ca într-o oglindă a sufletului ros de îndoiala zicerii. „Poemul unei rănii” - cum ne sugerează un vers - are însă ceva din gustul suferinței și amărăciunii: „mi-am uitat miresele în vitrine/însă degeaba îmi fac griji/ele se învârt mereu fericite după soare” (Pentru născuți și nenăscuți) Poezia Danielei Șontică are ceva

Universalul rostirii

din arta suferinței: „femeile tale sunt triste”. Un deșert al imprevizibilului îi este răspândit în bătaile inimii „neștiind că numai saltul fără plasă/ne mai ține vii”... „până la singurătatea ierbii într-un cavou”. Nu este o poetă rece la inimă, dar glacială în context liric; însă nu se poate să nu-i detectezi senzorii cu care răscumpără ceva din somnolența cuvintelor: „arată-i câtă lumină a rămas afară/trimite-i o supernovă de binecuvântări”. Uneori poezia Danielei Șontică devine un joc al tentației de a stărni mici tornade în ofensiva cosmică și a surprinde acele vibrații poetice în cuvânt: „faceam șomoioage mici de sonata lunii/și le mâncam/nu mai eram așa de singură pe dinăuntru” ori atunci când spune cu atâta convingere „câii tăi vopsec norii/să vadă cum desfac copiii culonile cu râsul lor/și sângele meu cum ninge în soare”. Alteori poemele sunt de o tristețe atât de adâncă, încât cuvintele sunt o prelungire a durerii: „așa era în copilărie/înainte de a fi știut că a mă îndrăgosti/este singurul răspuns/pentru fiecare momânt/din viermele aurit” sau „câinii cu aura neagră/stau de veghe la gurile unui iad/mîntea mea caută un altrăsăni/mă devoează teama/că mâine/mă voi trezi cu un clopot imens în gură/și n-o să te mai strig”.

Iată așadar un „măine” oglindit pe eșafodul închipuit al poemului zgomotos trâmbițat cu ostentație adolescentină. „Știința de a scrie poezie nu e la îndemâna oricui. Or, Daniela Șontică excelează la capitoul trucării sentimentelor, suferințelor și mânilor” - o descrie Felix Nicolau în prefațarea de pe coperta a IV-a, din care mai aflăm că poeta „face apel la neologisme și limbaje specializate”. Pare să-i confirme aceasta și rostirea versului: „Ce lucruri ciudate, cuvintele!” cum poate că se află oarecum la răscrucea rostirii (vezi poemul Răscruce), ori povestea din poemele Danielei Șontică încă nu s-a oprit la halta unde Dumnezeu își privește cu mare curiozitate pasagerii (Poveste din tren, Carnaval cu mătușă...) etc. Cu certitudine avem de-a face cu o altfel de inițiere în poezia postmodernistă: „urcăm pe zidul orașului fantomă/arhivăm dorințele moarte, și ne asigurăm că ecoul lor nu se întoarce”. În „Poem pentru dvs.” se adresează franc cititorului: „Îmi dai voie, domnule/să mă îndrăgostesc de dvs.?” în „clipa asta de hârtie pe care ploaia/scrie ce vrea ... / povestind/cât de frumoasă/și de cătea este însăși viața”. Te mai întreb, dacă ai vrea să-i dai voie? Ba bine că nu mai stai să te întreb!

EVOLUȚIA JUDEȚULUI IALOMIȚA, PÂNĂ LA DOMNIA LUI CONSTANTIN BRÂNCOVEANU (I)

I.CONDIȚIILE NATURALE FAVORABILE HABITATULUI ÎN JUDEȚUL IALOMIȚA.

Așezarea și numele județului. Județul istoric Ialomița, așa cum a apărut și a existat în timpurile medievale și moderne, a constituit una dintre cele mai întinse unități administrative-teritoriale ale Munteniei, apoi ale României¹. Limitele sale erau marcate de elemente geografice definite prin ape curgătoare importante, respectiv Dunărea, Mostiștea și Călmățui, în interior râul care a dat numele județului fiind o adevărată „coloană vertebrală”. După reparația județelor în anul 1968, județul Ialomița a reprimut, în ansamblul său, configurația istorică, cu excepția zonei Urziceni². În urma reorganizării din anul 1981, județul a căpătat configurația de astăzi, corespunzând ținutului istoric Ialomița doar meleașurile întinse imediat la nord și la sud de râu³, la care s-a adăugat partea de nord-est a județului Ilfov⁴, inclusiv unele așezări care până atunci nu aparținuseră vreodată unității administrativ-teritoriale ialomițene.

Din punct de vedere fizico-geografic, județul Ialomița este definit ca județ de Bărăgan, după unitatea caracteristică acestei părți a teritoriului românesc. Numele de Bărăgan este de origine turanică (pečenego-cumană), cu sensul de „câmp întins de ierburii, uscat și nelocuit”⁵. Istoricul Constantin C.Giurescu și geograful C.M. Ștefănescu au stabilit însă că numele derivă din „Buragan”, însemnând în limbile turcice „vifor, furtună, vârtej”, arătând așadar o caracteristică a climatului stepelor⁶. În ceea ce privește numele județului, acesta a fost dat în urmă cu secole, ca și în alte cazuri, după acela al principalei ape care udă meleașurile sale, Ialomița.

Numele antic al râului Ialomița a fost, potrivit opiniilor unor istorici, acela de *Naparis*, amintit la Herodot, cu ocazia descrierii călătoriei sale la Marea Neagră⁷. Cronicii bizantine⁸ din perioada etnogenezei românești, descriind expedițiile împotriva slavilor la Dunărea de Jos, aminteau râul *Ilivakia*, pe care A.D.Xenopol îl considera ca desemnând Ialomița de mai târziu⁹. În secolul al XIV-lea, un document maghiar amintește râul *Ilonca*. În forma originală de *Ialovița*, râul apare cel mai devreme la anul 1387, în vremea lui evodului Mircea cel Bătrân și în această formă avea să fie menționat în mai multe documente din secolele următoare.

Forma numelui ca Ialomița avea să fie consacrată abia din prima jumătate a secolului al XVII-lea și menționată ca atare pe cea dintâi hartă românească, aceea a stolnicului Cantacuzino. Asupra originii numelui râului, trecut apoi asupra ținutului de pe cursul inferior, s-au oprit din secolul al XIX-lea filologii și istoricii de seamă. Cezar Bolliac a fost primul, apreciind însă că numele era de origine celtică și însemna „râul galben”, fundamentându-și considerația pe aspectul apei curgătoare, pe care o considera cea mai galbenă „gârlă” din țară¹⁰. B.P.Hașdeu, analizând în a sa *Istorie critică* influențele slave la nord de Dunăre, identifica primul originea slavă a numelui Ialomița, traducându-l ca „apa ce străbate aridul”, de la adjectivul *ialov*, însemnând în slavonă *arid, sterp sau nevoditor*. Această definiție a numelui *Ialoviței (Ialomiței)* avea să fie înșușită apoi și de Nicolae Iorga, Constantin C.Giurescu¹¹ și alți mari istorici ai noștri.

Relieful Județului istoric Ialomița, ca și județul actual de altfel, era întins în cea mai mare parte peste Câmpia Bărăganului, părțile secundare de relief fiind reprezentate de lunca Dunării, la sud și la est, precum și de lunca râului Ialomița, în zona central-nordică. Di vizionare a Câmpiei Române, Bărăganul, cel mai întins ținut fără scurgeri de ape, a fost considerat inițial de geografi precum George Vălsan și Ion Simionescu ca reprezentând doar stepa întinsă la sud de râul Ialomița, până la Dunăre și Mostiștea¹². După anul 1950, geografil au extins numele său pentru întreaga stepă mărginită la sud și est de Dunăre, la nord de Siret, iar la vest de Mostiștea¹³. Câmpia Bărăganului cuprinde trei mari diviziuni, anume: Bărăganul sudic, Bărăganul central și Bărăganul nordic¹⁴. În ceea ce privește județul ialomițean, acestuia îi corespundea în trecut Bărăganul sudic în întregime și partea sudică a Bărăganului central¹⁵. Punctul cel mai înalt al stepei ialomițene este situat la est de localitatea Platonești de astăzi (movila Hagieniilor, 93 m), iar punctul cel mai jos este situat la confluența râului Ialomița cu Dunărea (lângă Giurgeni, 3 m)¹⁶. Seremarcă în zona de luncă a râului Ialomița micorelieful de dune, caracteristic și bine fixat pe malul drept, mult mai înalt decât cel stâng. Cunoscută popular prin termenul de „coastă”, partea dreaptă a luncii Ialomiței prezintă această formă specifică de relief pe o întindere de aproximativ 100 de km, începând cu localitatea Coșereni (la vest) și terminând cu localitatea Hagieni (la est). Lunca zisă a Borcei sau Balta Ialomiței, la origine o luncă largă având canale, gârle, petice de uscat ș.a., avea în perioada interbelică o suprafață de 88 000 ha., fiind însă o zonă puternic antropizată în perioada postbelică¹⁷.

Clima. Ca pe întreg spațiul carpatodunăreanopontic, clima specifică județului Ialomița este temperat-continentală, marcată însă de anumite caracteristici locale. Aici sunt întâlnite accente de ariditate, definite prin extremele de temperaturi specifice verii și iernii, precipitațiile reduse în anumite zone și anumite perioade, precum și vânturile uscate. Vântul specific Bărăganului este Crivățul, venit dinspre stepele ucrainiene și care atinge viteze mari în lunile februarie-martie; vara bate vântul zis Suhoveiul. Caracteristic aproape tot anul este Austrul, care bate dinspre sud, aducând vara secetă, iar iarna ger. Băl țărătul, numit așa popular întrucât bate dinspre bălțile dunărene, este un vânt local, specific primăvara și toamna, când aduce ploii mărunte și calde, în mod obișnuit demică durată.

Apele. În cuprinsul județului, rețeaua de ape este trasată de două ape curgătoare importante, anume fluviul Dunărea și râul Ialomița, secundare fiind alte ape curgătoare și apele stătătoare. Dunărea udată odinioară meleașurile ialomițene în părțile de sud și est. Astăzi fluviul curge doar 72 de km pe teritoriul ialomițean, după ce odinioară mărginea județul pe aproximativ 200 de km¹⁸. În partea estică, fluviul curge prin cele două brațe ale sale, Dunărea propriu-zisă și Borcea, între care se întinde zona cunoscută ca Balta Borcei sau Balta Ialomiței, o zonă bogată odinioară în bălți cu pește și stuf și păduri de luncă¹⁹.

Râul Ialomița, care a dat numele județului de pe cursul său inferior, este considerat ultima apă importantă a Munteniei estice și izvorăște din partea sudică a munților Bucegi. După ce străbate părțile de munte și Subcarpații dâmbovițeni, trecând apoi prin sudul județului Prahova și prin nordul județului Ilfov, râul curge pe o lungime de 212 km pe teritoriul

județului care îi poartă numele, lungime corespunzând cursului său inferior. Odi noară intra pe teritoriul județului la Dridu și se vărsa în Dunăre la Orașul de Floci, astăzi localitățile extreme fiind Fierbinți Târg la vest și Giurgeni la est. Cel mai însemnat afluent al său este râul Prahova, ale căruia ape le primește lângă Dridu-Snagov, lângă punctul numit „La Metereze”. Râul Mostiștea reprezenta limita de vest a județului, cu numele său amintind de podurile aruncate peste cursul său. Izvorând din câmpia Vlăsiei, la sud de Căldărușani, râul curge către sud-est și adună mai multe ape dinspre Câmpia Mostiștei (în dreapta) și Bărăgan (în stânga), deunde vin cursurile mai importante ale Colceagului și Văii Argovei. În nordul județului, alte (scurte) ape curgătoare sunt Reviga, care se varsă în lacul Fundata și Lata-Sărata, care se varsă în lacul Strachina, iar în sudul județului istoric, mai importantă este Valea Barza, care se varsă în lacul Gălățui.

PROF. DRD. ȘTEFAN GRIGORESCU

NOTE

1 Dacă în perioada când era județ al Munteniei nu se cunoaște suprafața sa exactă, din a doua jumătate a secolului XIX datele sunt cunoscute; în anul 1890 județul avea o întindere de 8 055,20 kmp. În perioada interbelică avea 7 095 kmp iar astăzi are o suprafață de 4 453 kmp, reprezentând 1,9% din teritoriul României.

2 Pe baza legilor nr. 1, 2 și 3 din 16 februarie 1968, definitivarea realizându-se prin legea nr. 55 din 19 decembrie 1968.

3 Partea sudică a fostului județ a intrat în componența județului Călărași, care până atunci nu a existat ca entitate administrativ-teritorială.

4 Cu principalele așezări Fierbinți-Târg, Brazii, Maia, Movilia, Drăgoești, Sinești și Hagiești.

5 Chiștache Stan, *Contribuții asupra originii și extinderii toponimului Bărăgan*. În vol. „Ialomița. Studii și comunicări”, Slobozia, 1977, p.83.

6 Constantin C.Giurescu, *Istoria românilor*. Vol. II. Partea întâi. Fundația Regală pentru Literatură și Artă, București, 1943, p.348. C.M.Ștefănescu consideră că de la toponimul Bărăgan, românii au creat apoi lativul *bărăgan*, căruia i-au atribuit accepțiunea de câmp întins și necultivat”. Vezi C.M.Ștefănescu, *Câteva observații pemarginea unor termeni geografici*. În S.C.G.G. (Seria geografie), XIV, 1967, p.79.

7 Herodot, *Istoria*. Vol.I. Editura Științifică, București, 1961, cartea IV-a, cap. XLVIII, p.328.

8 Precum Theophylact Simocata în descrierea expediției din anul 593 a generalului Păisus împotriva slavilor de la nord de Dunăre. Vezi *Fontes Historiae Daco-Romaniae*. Vd.II. Editura Academiei R.S.R., București, 1970, p.543.

9 Descriind expedițiile bizantine, A.D.Xenopol amintește comandantul bizantin care „trecu râul Ilivakia, nume grecesc pentru Ialovatschi și urmărește pe slavi până la pădurile și înălțimile care le serveau drept ascunzișuri. Numele râului s-a păstrat până astăzi în acea Ialomița, care se numește chiar în documentele mai vechi slavone ale Munteniei, Ialovitzia”. A.D.Xenopol, *Istoria românilor*. Vol.I. Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1985, p.20.

10 Bogdan Petriceicu-Hașdeu, *Istoria critică a românilor*. Ediție critică de G.Brâncuș. Editura Minerva, București, 1984, p.406.

11 *Ibidem*, p.408 și Constantin C.Giurescu, *op.cit.*, p.404. Contemporanul lui Hașdeu A.D.Xenopol, avea aceeași opinie „numele de Ialovița Ialomița, nu vine de la culoarea galbenă a apelor sale, ci de la termenul *idov*, care înseamnă *pustiu, desert, nevoditor*”. Vezi A.D.Xenopol, *op.cit.*, p.265, nota 21.

12 Prof.I. Simionescu, *Țara noastră. Natură. Oameni. Muncă*. București, Fundația pentru Literatură și Artă, „Regele Carol II”, 1938, p.113 și 115.

13 Prof.dr.dic.Petre V.Coteț, *Câmpia Română. Studii de geomorfologie integrată*. Editura Ceres, București, 1976, p.203.

14 Victor Tufescu, *România Natură, om, economie*. Editura Științifică, București, 1974, p.180.

15 Cristache Stan, Octavia Bogdan, *Județul Ialomița*. Editura Academiei R.S.R., București, 1971, p.13.

16 *România. Atlas rutier*. Editura Sport-Turism, București, 1981, harta 62. Harta R.S. România. *Harta fizico-geografică și administrativă*. Direcția Topografică Militară, 1986, dată înălțimea de lângă Platonești ca având 94 m.

17 C.Stan O.Bogdan, *op.cit.*, p.20.

18 Ca lungime, Ialomița este al cincilea râu al României.

19 C.Stan O.Bogdan, *op.cit.*, pp.20-22.

(continuare în numărul viitor)

„Stepă lipsită de copaci și pustie de oameni”

Vizitat orul Bărăganului ialomițean care, în 1866, îi făcea această caracterizare era însuși regele Carol I. Spațiul destinat în special pășunatului, Bărăganul a fost menționat deseori în relatările călătorilor ca deșert, perceput ca atare până spre sfârșitul secolului al XIX-lea. Unitate administrativă menționată în documente mult mai târziu decât celelalte județe ale Țării Românești, județul Ialomița, la momentul primei atestări, cuprindea din punct de vedere geografic Bărăganul sudic și central, zona Câmpiei Române caracterizată geografic și climatic drept stepa tipică a țării.

Evoluția demografică în legătură directă cu organizarea administrativă a acestui județ aparent nelocuit, cu un peisaj aparte, justifică o cercetare metodică în vederea formulării unor aprecieri cantitative și calitative referitoare la cei care au ales să locuiască aici. Izvoarele statistice anterioare primului recensământ autentic (1859-1860), evaluate cu multă prudență pentru perioada prerreglementară, pot da informații revelatoare despre populația județului. Creșterea populației Principatelor în perioada reglementară s-a făcut pe fondul dezvoltării economice generale și a slăbirii dominației otomane.

În regiunile de câmpie necesarul de forță de muncă a fost acoperit datorită efortului domniei de a aduce coloniști - țărani din județele de deal, din Transilvania și de peste Dunăre. Această tendință s-a menținut constant în ciuda acțiunilor militare desfășurate în această zonă și a epidemiilor.

Lucrările valoroase de demografie istorică apărute în ultimele trei decenii sunt consacrate atât metodologiei cât și problematicei specifice. Ele oferă baza continuării cercetării mișcărilor de populație și a consecințelor lor.

Primele așezări medievale ale județului Ialomița sunt cele de pe linia Dunării și a Ialomiței. În Bărăganul propriu-zis apar așezări noi, înființate de ardeleni.

Depopularea satelor de autohtoni sub presiunea obligațiilor fiscale este o constantă a acestei zone. Pe de altă parte, datorită înlesnirilor fiscale acordate noilor veniți, sunt atrași țărani din alte regiuni sau țări fapt ce determină, creșterea suprafețelor cultivate cu cereale, mai ales cu grâu.

Aspectele insuficient studiate în bibliografia dedicată acestui teritoriu sunt legate de apartenența socială a imigranților, de condițiile în care se stabileau aceștia, de consecințele economice ale imigrării și rolul ei în popularea și valorificarea resurselor zonei de stabilire.

Dificultățile întâmpinate de cercetătorii interesați de stabilirea unor cifre ale populației, cât mai apropiate de realitate, sunt considerabile ținând cont de izvoarele puține și contradictorii care reflectă de fapt interesul, atât al recenzorilor cât și al recenzaților, de a ascunde adevărul.

Nu mai întrebarea diferitelor categorii de izvoare, asociată cu prudența estimărilor pot conduce la valori realiste ale populației dintr-un teritoriu. Consecința populării este modificarea peisajului zonei prin extinderea suprafețelor cultivate, sistematizarea localităților și amenajarea drumurilor. Pornind de la premiza unei intense circulații umane, cu cele trei componente, vicinală, internă și externă, valabilă pentru Țara Românească în ansamblu, se impune o analiză a fenomenului pe zone pentru evidențierea particularităților geografice, administrativ-juridice și economice care influențează evoluția demografică la nivel local.

O abordare din unghiul relației om-peisaj,

implicând condiționări reciproce, lipsește din bibliografia istorică a ținuturilor ialomițene. Asocierea însă a fost speculată filozofic de Vasile Băncilă¹ care a dorit să dea o replică lui Blaga, opunând spațiului mioritic pe cel al Bărăganului.

În prezent Regulamentele Organice, operă a boierilor români, sunt apreciate² ca un prim rezultat al nevoii de modernizare a societății românești și nicidecum o lege rusească cum a fost considerată și virulent contestată de generația de la 1848. Emanciparea economică de sub tutela Porții Otomane a însemnat practic orientarea agriculturii spre export de produse obținute pe suprafețe tot mai întinse. Județul Ialomița a fost avantajat în evoluția sa economică de condițiile prielnice de câmpie și de rapidă sa populare dar a făcut progrese nesemnificative pe plan tehnologic și ca mentalitate asemenea întregii regiuni sud-est europene.

Peisajul

Practic, după 1829, începe cucerirea stepei prin extinderea culturilor și concomitent aflulxul forței de muncă necesară acestui efort. În perioada anilor 1831-1848 se va observa o mărire considerabilă a suprafețelor cultivate, mai ales a celor cu grâu. Grâul cultivat a depășit întotdeauna nevoia locuitorilor județului iar creșterea suprafeței cultivate cu porumb a sporit în dauna celorlalte cereale tradiționale folosite ca hrană pentru populație, adică a orzului și meiului. Faptul spectaculos îl constituie cultivarea unor suprafețe tot mai întinse cu grâu de toamnă. Deși suprafețele cultivate erau cunoscute parțial și în epoca anterioară acum ele vor fi cunoscute mai bine datorită faptului că ocămirile erau obligate să alcătuiască catagrafii în care erau înregistrate suprafețele cultivate de locuitori, cantitatea de sămânță folosită de aceștia la semănat și totalul suprafețelor cultivate în fiecare sat. În Muntenia s-a făcut statistica la bianuală a numărului de animale, a suprafeței însămnănte pe culturi, prețul muncilor agricole, producția de cereale, consumul, exportul pe sate, pe plase și pe județ în baza art.151 din Regulamentul Organic. În 1838 s-a făcut recensământul general al populației și agriculturii când pentru fiecare gospodărie s-au înregistrat pentru populație caracteristicile demografice și sociale iar pentru agricultură suprafețele cultivate pe culturi, numărul animalelor, numărul pomilor.

Din recensământul agricol din 1838 ne-a rămas singura înregistrare din această perioadă a viilor și pomilor fructiferi. Contribuția județului Ialomița la totalul pomilor și viilor din Muntenia este neglijabilă. Față de județele învecinate cu întindere comparabilă (Buzău și Ilfov) este din nou pe ultimul loc, vocea județului Ialomița fiind exclusiv cerealiară. Comparația cu vecinii este însă revelatoare pentru evidențierea aspectului de stepă.

	Pruni	Duzi	Alți pomi	Vie (pogoaie)
Ialomița	16 500	1300	1200	1100
Buzău	21000	1800	11700	4800
Ilfov	40600	15300	12000	2500

În plus climatul marcat de secetă și ierni lungi a însemnat un obstacol serios în calea dezvoltării agriculturii și a populației.

Răcirea cliimei pe continent în deceniile desfășurate de secolul al XVIII-lea și de început al secolului al XIX-lea a fost resimțită și de societatea românească, atât de vulnerabilă în această epocă. Tehnici agricole înapoiată și metodele primitive de depozitare (în gropi) nu făceau posibile rezerve suficiente pentru hrana populației și a vitelor pe mai

mulți ani. Medicina era neputincioasă în a combate epidemiile și epizootiile ce făceau mari ravagii în perioadele de foamete.

De amintit faptul că pentru a contracara efectul dezastrelor naturale autoritățile au intervenit pentru aprovizionarea cu alimente a populației, pentru îmbunătățirea soiurilor cultivate și cu îndemnuri sistematice pentru extinderea suprafețelor cultivate. Umărarea situației din agricultură era prioritară pentru autoritățile centrale și locale. Chiar și într-un an cu vreme în general favorabilă, cum a fost 1835, ocămirea județului își arăta³, la mijlocul lunii august, îngrijorarea față de soarta recoltei la orice modificare a vremii: „zilele acestea văzând multă vărsare de ploi, cinstita mare vornicie arătând că stăpânirea dorește a avea și înțâ, întâiu, dacă din semănăturile de grâu ori ovăz și mei se mai află neridicate în stoguri până acum, al doilea, dacă vărsarea acestor ploi au adus vreo vătămare la semănături sau la fânurile neștrânse.”

Ocazional se semnaleză prezența lupilor în timpul iernii, situație în care ocămirea îndemnat⁴ ca „toate satele să se îndatoreze să vâneze și să omoare lupi spre binele tuturor locuitorilor spre a nu li se bântui vitele”.

Oamenii

Coordonatorul primului recensământ al Munteniei, Dionisie Pop Marțian, aprecia catagrafii anterioare operei sale drept „simulacru de statistică” destinat exclusiv impunerii birurilor și sarcinilor publice în rândul populației nevoiașe iar existența tabelelor pentru născuți, căsătoriți și morți o considera o obligație dictată de art. colul nr.7 din Regulamentul Organic. Aceste afirmații nu trebuie privite doar ca o încercare de punere în valoare a propriei activități, cu adevărat meritorie, ci și ca o reflectare în mare măsură corectă a realității trecute privind preocupările legate de statistică în general și de demografie în special.

În Țara Românească revoluția demografică a perioadei reglementare se referă nu atât la cantitate, deși în unele zone creșterea este majoră, cât mai ales la calitatea populației reflectată de modificarea structurii acesteia, de pierderea omogenității ei. La sate stratificarea se adâncește. Satele mari se populează și mai mult iar populația orașelor se dublează prin afluxul de la sate. În Țara Românească trei sferturi dintre țărani sunt clăcași, de partajați fiscal în categoriile: frunțas, mijlocas, codaș. Apar cei fără domiciliu stabil ca mână de lucru salariată. Băjenarii sunt mai ales sârbi și bulgari. La oraș are loc stratificarea economică a negustorilor și meseriașilor, pe clase, după cifra de afaceri.

Studiile de demografie istorică mereu mai numeroase nu dau încă cifre sigure și unanim acceptate în ce privește evoluția populației pentru trecutul îndepărtat. Estimățiile anuale oficiale publicate privind populația se referă abia la perioada de după 1877. La 1 ianuarie 1877 se dădea cifra de 8,75 milioane persoane în toate teritoriile locuite de români. Pentru o analiză multilaterală a evoluției demografice și a factorilor acesteia ar fi fost necesară punerea în evidență în mod succesiv a factorilor demografici și apoi social-economiici care să explice condiționarea componentelor creșterii demografice ca și implicațiile de lungă durată.

1 Vasile BĂNCILĂ, *Spațiul Bărăganului*, Băila, 2000.
 2 Nicolae ISAR, *Principalele Române de la 1821 la 1848*, București, Edit. Universității, 2004.
 3 DJAN Ialomița, Subocămirea plasei Bala, dosar 136/1835, f.1.
 4 DJAN Ialomița, Subocămirea plasei Bala, dosar 14/1834, f.1-2v.

Narcis ISPAS

(continuare în numărul viitor)

CÂTEVA DATE CU PRIVIRE LA LUPLELE PURTATE ÎN TIMPUL DOMNIEI LUI MIRCEA CEL BĂTRÂN (1386-1418), ÎMPOTRIVA TURCILOR, PE TERITORIUL JUDEȚULUI IALOMIȚA

Mircea cel Bătrân, domnitor al Țării Românești în perioada 1386-1418, a fost numit așa de autorul anonim al „Letopisețului Cantacuzinesc”, de Radu Popescu, în cronică „Istoriile Domnilor Țării Românești”, de Axinte Uricariul, în „Cronica Paralelă a Țării Românești și a Moldovei”, de numeroși istorici români și străini în sintezele de Istoria Românilor și Istorie Universală, nu numai datorită vârstei ci și înțelepciunii sale, a faptelor de vitejie de care a dat dovadă, a grijii față de neamul său care i-a fost sprijin de nădejde în toate întreprinderile sale pe plan politic, militar, cultural.

A domnit cu pricepere 32 de ani, între 1386-1418 și s-a remarcat ca un bun și iscusit comandant de oști, un harnic gospodar, abil în politica externă, atașat neamului său, ctitor și sprijinitor al bisericii ortodoxe.

În perioada domniei sale, expansionismul otoman era în continuă ascendență, mai ales pe vremea lui Baiazid, numit și Ilderim, adică Fulgerul. Acesta era numit așa din cauza rapidității și discernământului în luarea hotărârilor militare în funcție de situația de pe câmpul de luptă.

Știrile cu privire la luptele purtate de români, conduși de Mircea cel Bătrân cu multă pricepere și iscusință militară, împotriva turcilor pe teritoriul județului Ialomița sunt prezentate în operele cronicarilor munteni.

În „Letopisețul Cantacuzinesc”, autorul încă anonim al „Istoriei Țării Românești de când au descălecat pravoslavnicii creștini”, la paginile 84-85, în ediția îngrijită de Mihail Gregorian, apărută în 1961, se spun următoarele: „Mircea Voievod Bătrânul au avut mare război cu Baiazid, sultanul. Făcutu-s-au acel război pre apa Ialomiței. Biruit-au Mircea-Vodă pe turci și fără număr au pierit, trecând Baiazid Dunărea, fără vad.”

Radu Popescu, în lucrarea sa „Istoriile Domnilor Țării Românești”, la pagina 239, arată că „... au avut două războaie Mircea Vodă cu Baiazid, împăratul turcesc, unul către Nicopola (Nicopole n.n.), altul pã apa Ialomiței...”

Axinte Uricariul, în „Cronica Paralelă a Țării Românești și a Moldovei”, în ediția foarte îngrijită și documentată a domnului Gabriel Strempele din 1993, la pagina 4, precizează: „Acestu Mircea Vodă Bătrânul au fost frate cu Dan vodă, de carele am scris mai sus și nepot lui despot Lazăr, carele au avut mare război cu Baiazid beiu de Nicopole, pre apa Ialomiței. Și au biruit Mircea vodă pre turci, pierzând mulți turci și i-au gonit ăpeste Dunăre în ceia parte.”

Aceste știri prezentate în cronicile mai sus citate au valoare documentară și atestă desfășurarea acestor lupte pe teritoriul județului Ialomița.

Pe baza acestor informații din letopisețele noastre, cât și din cronicile vecinilor, s-au întocmit mai multe studii cu privire la luptele purtate de oastea Țării Românești, condusă de

Mircea, în județul Ialomița, la Rovine. Printre aceste lucrări istorice se amintesc:

1. Histoire de la Valachie, de la Moldavie et des valaques transdanubiennes, tipărită la Berlin în 1837, paginile 69-70, de Mihail Kogălniceanu;

2. Istoria generală a Daciei, tomul II, București 1859, pag. 16-19, autor Dionisie Fotino;

3. Dicționarul geografic al României, volumul V, București 1902, pag. 284, autori George Ioan Lahovari, general C.I. Brătianu și Grigore Tocilescu, etc.

În 1393, Bulgaria a devenit pašalac, iar cneazul Serbiei era vasal sultanului.

La 28 septembrie 1396 are loc lupta dintre coaliția europeană creștină și oastea otomană, condusă de Baiazid.

Ca aliat al coaliției europene, Mircea cel Bătrân, în fruntea armatei Țării Românești, participă la lupta de la Nicopole, unde turcii ies învingători. Mircea cel Bătrân rămăsese singur în fața expansiunii otomane. În aceste împrejurări vitrege, se duce de bună voie la Baiazid și, închinându-se, i-a promis a-i fi supus și a-i da pe fiecare an câte 300 de piaștri, cu condiția ca țara să fie autonomă și Turcia să nu se amestece în treburile interne. Baiazid a acceptat inițial aceste condiții însă după doi ani s-a răzgândit și a cerut un tribut anual de 10.000 de galbeni și 500 de copii.

Acești copii erau crescuți în religia mahomedană, instruiți militar și cu timpul încadrați în rândul ienicerilor, corp de elită al infanteriei otomane.

Toate popoarele creștine supuse aveau această obligație față de Poartă.

Mircea refuză noile condiții puse de Baiazid și începe să pregătească țara pentru luptă, așteptându-se la o invazie otomană. Multe detalii se găsesc în studiile lui Mihail Kogălniceanu și Dionisie Fotino, citate mai înainte.

Baiazid pornește în anul 1398 o expediție împotriva Țării Românești nu neapărat din cauza neacceptării de către Mircea cel Bătrân a noilor impuneri, principalul scop este în legătură transformarea țării în pašalac. În unele lucrări figurează anul 1397, ca dată a acestor evenimente.

Baiazid, cu o armată numeroasă, a plecat de la Adrianopol (capitala Imperiului Otoman în perioada 1365-1453), a trecut Dunărea pe la Silistra și și-a fixat tabăra în Câmpia Bărăganului, la un loc numit „Rovine”. Mihail Kogălniceanu, în studiul mai înainte citat, arată că „Mircea s'y refusa et se prepara a resister aux Turcs commendes par Bayasid, meme lesquels, en 1398 passerent le Danube pres de Silistrie, vinrent camper dans le district de Ialomizza a un lieu nomme Rovine, et commencerent a devaster tous les environs.”

Și Dionisie Fotino în opera sa afirmă: „Deci Baiazid plecând de la Adrianopole cu mulțime de oaste și trecându Dunărea pe la Silistra și-a

făcut tabăra în județul Ialomița, pe locul ce se cheamă Rovine și de acolo a început a strica împrejurimile.”

În „Dicționarul geografic” al lui Lahovary, Brătianu și Grigore Tocilescu despre Rovine se spune că este un „loc istoric unde Mircea cel Mare, domnul Munteniei a bătut la 1398 pe sultanul Baiazid supranumit Ilderim (Fulgerul).”

În cele trei studii menționate anterior e arată că tabăra turcilor a fost instalată de Baiazid și colaboratorii săi militari la Rovine, într-o zonă în câmpia apuseană a Bărăganului ialomitean, un loc ales strategic deoarece întrunea condițiile atât pentru baza de atac, cât și pentru apărare.

În Dicționarul explicativ al limbii române din 1975 se arată că „rovina” este un cuvânt de origine bulgară însemnând un loc mlăștinos, răpă, adâncitură, teren accidentat (n.n.).

Oastea Țării Românești număra aproximativ 30.000 de oameni.

Mircea cel Bătrân nu-și neglijează supuși și, înainte de sosirea turcilor, în zona acestei rovine, pune la adăpost, trimițându-i în munți, bătrâni, femeile și copiii, cu animalele și avutul lor, cu provizii de hrană, și apoi incendiază recoltile, pustiind totul în calea invadatorilor.

Cetele de turci prădalnici nu au mai găsit nimic să jefuiască, sufereau de foame și sete și erau hărțuite și așteptate de români la adăpostul pădurilor de stejar dese din această zonă, fiind învinse și nimicite, rând pe rând, fără cruțare.

Din cauza acestor pierderi suferite, Baiazid și colaboratorii săi au hotărât retragerea din Țara Românească.

De la Rovine și până la Dunăre, turcii au fost alungați din țară, au suferit mari pagube materiale și umane, au avut mulți morți, răniți, prizonieri. Ajunși la Dunăre, dezastrul ar fi fost și mai mare dacă Baiazid nu-l asculta pe cel mai valoros general al său, Evrenos, care l-a povătuțit cum să procedeze pentru retragere, sfătuindu-l să mențină grupuri armate pe malul stâng al Dunării și să amenajeze un baraj de căruțe și șanțuri care să ofere siguranță la trecerea a fluviului oastei și-așa decimate.

În timpul lui Mircea cel Bătrân și al lui Baiazid s-au purtat două lupte la Rovine: una în ziua de 10 octombrie 1394, lângă „o apă mai curând Jiul decât Argeșul” și alta în 1398 la Rovine, în județul Ialomița. În ambele încleștări militare biruința a fost de partea oastei muntene condusă de Mircea cu deosebită iscusință și tact militar.

Aceste fapte de vitejie și eroismul oastei Țării Românești condusă de voievodul Mircea în luptele desfășurate la cele două Rovine l-au inspirat fără îndoială pe marele nostru poet Mihai Eminescu în monumentalul poem „Scrisoarea a II-a”.

Pe bună dreptate Iohannes Leunclavius, istoric turec de origine germană, în lucrarea sa „Istoria Imperiului Otoman” îl numește pe Mircea cel Bătrân „principe între creștini, cel mai viteaz și cel mai ager”.

Profesor Constantin MATEI

PRIVINDU-NE ÎN OCHI... PRIN EUROPA

(urmărire din pagina 12)

pe la noi. Undeva, cred că la un hotel din Leningrad (azi Sankt Petersburg) când să părăsim ca merele înainte de a pleca spre aeroport, femeile de serviciu își făcuseră încă o dată datoria: pe geamantan, am găsit câteva copci, pe care n-am mai catadixit să le ridicăm de sub pat, unde ne căzuseră din buzunare. Gestul acelor femei simple m-a pus pe gânduri. Explicația să fi fost numai din teama că își vor pierde locul de muncă sau, pur și simplu, este vorba de educație, înultimă instanță, de civilizație, deprinsă, prin exercițiu, din copilărie?

Se pare că numai arabii au găsit remediul împotriva hoților. Iată ce zice versetul 38 din sura Al-Ma'ida: „Ce lor care fură, tăiați-le mâinile ca răsplată pentru fapta lor”.

Doamne ferește, mi-am zis, ce s-ar face televiziunile noastre azi dacă noi am trece așa, printr-o poruncă divină, la Islam. Ar defila pe acolo, deschizând cu greu ușile, numai oameni ciungi de câteva degete, de o mână, de ambele. Ba chiar ologi. Ar deschide ușile studiourilor, chiar și cu dinții, cu gurile, să spună în trezegie țări că ei sunt curați ca lacrima, dar justiția-i strâmbă, ca sunt vicii de procedură... De-abia acum am început eu să înțeleg sensul proverbului românesc: „Cine fură a zi unou, mâine va fura un bou!” E un proverb aplicat găinarilor aici, după cum se vede treaba, trebuie adaptat realităților, adică „Cine fură ziua un bou, seara va fura o turmă!” Stau și acum și mă gândesc cum, trecând prin Bavaria, dar și prin Alsacia, admiram, aproape pe înserat, turme de vite păscând liniștite în niște țărcuri și nimeni nu dădea de semn că ar avea intenția să le ducă acasă! Se vedeau grajduri și adăpatoare automate acolo, nu cred că le păzea cineva noaptea. Pe un post de televiziune românesc cineva povestea cum, în Irlanda, niște „negricioși” de-ai noștri, ajunși acolo numai pe căi de ei știute, tăiaseră numai cât le-pa din spate a unei vaci, adică își luaseră numai cât le-pa trebuia, lăsând-o în agonie, spre oroarea irlandezilor, care se întrebau: „De ce n-or fi luat-o toată, ca să nu se mai chiniască bietul animal?”

N.B. De-abia acum înțeleg eu două lucruri care ne pun pe noi, românii, față în față cu alții „de dincolo”. Primul – am fost contrariat, în Occident, fie în localitățile mai mici, mai mari sau în orașe, de absența gardurilor la case, la curți, la grădini (erau, ce-i drept, și unele ornamentale) dar, mai ales, de absența polițiștilor sau a jandarmilor. Dar despre asta într-un număr viitor...

Al doilea fapt, se poate dovedi, există înregistrarea! – și mai contrariant: într-o emisiune la televiziunea națională prin anii '92, apare taica Brucan (Dumnezeu lui să nu-l ierte de tot, o să explic imediat!) într-un interviu în care reporterul, om de bun simț, observă că „Legile-s prea permissive, se fură prea mult în țara asta, ce-i de făcut?”. Răspuns sec: „Lasă-i să fure, cum putem construi capitalismul românesc, cu cărca? „N'asa?, domnule oracol, de acolo de unde ești, va să zică chestia cu furatul a fost o politică de stat! Și noi votam ca proștii, adică făceam democrație! Acum cine să-i mai oprească din furat? Hoț pe hoț?”

Iertați-mi acest obședant „înțep să înțeleg”. Înțelegeți dumneavoastră de ce au dispărut „pe șest”, cu legi „permissive” CAP-uri I.A.S-uri, sisteme de irigații, vapoare de tot felul, uzine, fabrici, vagoane, căi ferate, și cine mai știe câte, și că în ultimii 17 ani s-au construit mai multe palate și vile cât toată burghezo-moșierimea la un loc în vreo câteva secole? De ce sunt mai multe Jeepuri în București decât în Paris și de ce sunt mai multe Roveruri în Bărbulești decât în București? Cui să te mai plângi? Justiției, ți se va spune. Care justiție? Procuraturii. Care procuratură? D.N.A.-ului. Care D.N.A.?

„S-a întors mașina lumii...!”, vorba Poetului... Sau să-l parafrazăm pe Dante: „Lăsați orice speranță, voi ce trăiți în acest Infern Moral!”



Aurel Anghel

Drumurile mătăsii

Motto: Două lumi străbat cu tine-n gând,
‘Drumul mătăsii-mi pare mult prea lung,
Iubirea mea se-mparte și e departe! -IRIS

deține, în continuare, monopolul producerii de mătase. ”(Jeffrey Eugenides, Middlesex, Editura Polirom Iași, 2005)

Citesc și mă străduiesc să caut capătul firului de care m-am agățat să străbat de două ori drumul invers de unde a pornit mătasea și legendele ei.

În apropierea Shanghaiului la câteva ore de mers cu mașina se află Hanzhou, orașul mătăsii. Acest oraș a intrat în istorie prin așezarea sa, la capătul marelui canal Da Yunhe, care merge până la Beijing, prin mutarea în secolul 12, în timpul dinastiei Song a capitalei țării ca urmare a marilor invazii din Nord. Este un oraș de peste șase milioane de locuitori, renumit pentru fertilitatea pământurilor care îl înconjoară, prin arhitectura sa străveche într-o îmbinare originală cu cerințele unui oraș modern. Renumitul lac XiHU, lacul de vest de oară frumoasă a fost secolul a rând sursa de inspirație pentru renumiți poeți și scriitori ai Chinei.

Notez aceste date din surse bibliografice și gândul se întoarce din nou acasă; mă văd cocoloț în vârful dudului din mijlocul curții noastre, cu o basma a bunicii legate de gât culegând frunze de dud pentru viermii pe care-am crescut câțiva ani “ca să scăpăm de sărăcie”, cum l-am auzit pe tata când a venit de la primărie cu un pliculeț în care erau câteva grame de semințe negre asemănătoare cu cele de mac.

Era imediat după marea secetă din 1947, când în afară de grâu și porumb, orz, ovăz și dughie, am început să semănăm rapiță, sfclă de zahăr, să facem răsadnițe pentru tutun. Era clar că războiul adusese nenorociri uriașe, dar și schimbări în viața țăranilor mei, a părinților și bunicii care strămbau din nas când intrau să dea de mâncare “la ăia”, nici măcar nu le pomenea numele.

- Am ajuns rău, maică, am ajuns să creștem viermi, arde-i-ar focul, auzam pe câte o femeie.

Dar după ce a tras primele fire și nu am înțeles valoarea borangicului, parte din goșoi nu mai erau duse la centrul de colectare și așa am văzut apoi acele minunate ii cusute cu fire de borangic. Și mi-am mai amintit azi aici, în țara Mătăsii și a borangicului întâmplări de demult, când aproape toate școlile erau obligate să crească viermi de mătase, să pună duzi în jurul școlilor... Sunt multe școlile care au plantat atunci duzi, care au crescut, fac frunze și fructe și căzora în România nu le dă aproape nimeni atenție.

Nebunia creșterii obligatorii de viermi devenise aproape o molimă.

La o sedință cu directorii, inspectorul care “răspundea de viermi”, anunță cu gura plină la sfârșitul ședinței respective: - Directorii cu viermi să rămână, ceilalți să plece. Au rămas cei cu viermi care au primit indicații prețioase.

Aici în China creșterea viermilor de mătase e ocupație, e știință, e artă, e tradiție și legendă.

Încă o dată îmi explic forța acestei uriașe țări a cărei cultură străveche cuprindeși arta mătăsii, dar și firele pe care le-au înțins ei peste veacuri în toată lumea și mai ales în zilele noastre când ele se înfund cu forța lor nevăzută și cuceresc noi piețe, noi țări, noi teritorii, toate pornite din frumoasa legendă a prințesei Si Ling-ci.

Aurel Anghel

Mătasea...Nankigul, dudul DIN FAȚA CASEI NOASTRE...dudele...unduirea moale a ceaiului care îmbracă pătura m-au trezit din nou la ora 7 în patul de la etaj al Ioanei pe care mi l-a eliberat pentru cele câteva luni cât voi locui aici în țara mătăsii.

Mă trezesc și băjbăi prin pat după cartea pe care am lăsat-o aseară, lângă o cărțuie de rugăciuni. Citesc Middle Sex, o carte pe care am amânat-o de câteva ori, sunt prins acum definitiv între filele ei și găsesc fără să vreau pasaje care justifică deja înscrierea ei în lista bibliografică a celei de a doua cărți despre China pe care am început deja să o scriu.

Citesc la aceasta carte aflulbulburătoare povestea a lui Lefty și Desdemonei, greci refugiați în America, bunicii autorului cărții și pornesc cu personajele înapoi, acolo de unde vin, în România și într-un sat Cocora în care pătrunseseră demult și la noi taina gogoșilor de mătase, a duzilor și a tot ce m-a legat în copilărie de aceasta poveste uluitoare a drumului mătăsii chinezești.

Părăsesc pentru câteva minute cartea și mă trezesc lângă mama mea pe care o aud vorbind clar:

- E nanching ,mama, e mătase de nanching.
- Dar de ce îi spune nanching?
- Știu eu, așa îi zice, nanking.
- Dar nankingul ce este, insist eu zadarnic.

Au trecut mulți ani până ce am aflat canachingul este rostirea românească a cuvântului NANJING, de unde poate venea cea mătase frumos colorată pe care o mângâiam, care mă fascina cu frumusețea ei și pe care de la o vreme o vedeam acoperind trupurile tinerelor care “ieșeau la horă”, și de care eram și eu destul de interesat, măcar să le vad cât erau de frumoase.

Mă aflui aici, în țara nanchingului pentru a doua oară și mă tot întreb cine a hotărât ca tocmai eu să fiu cel care, la vârsta bunicii mele să ajung în China, să aflui și să văd cu ochii mei aceasta țară unde mătasea este la ea acasă.

Mătasea, de ce o adorăm?

Mătasea este unul din lucrurile pe care le ador... Si nu doar vara aceasta, ci în orice anotimp, în orice clipă. Atingerea ei diafană ne inspiră!

Probabil și tu porți mătasea, sigur ai, cel puțin, o cămășuță de mătase... Dar, știi care este istoria ei și cum este produsă? Află despre mătase toate aceste detalii, precum și caracteristicile ei, și, mai ales, de ce este atât de adorată de femei!

”Conform unei legende din China antică, într-o zi din anul 2640 î.Hr. prințesa Si Ling-ci șede sub un dud, când o gogoasă de vierme de mătase i-a căzut în ceașca de ceai: când a încercat să o scoată, a observat că gogoasa începuse să se deșire în lichidul fierbinte. I-a înmănat servitoarei capătul firului și i-a spus să o ia din loc. Servitoarea a ieșit din camera palatului, apoi a ieșit pe porțile palatului și din Orașul Interzis și a mers un kilometru pe drumuri de țară până când a terminat de desfășurat gogoșa.

Cum a fost descoperită mătasea?

Legendă spune că mătasea a fost descoperită, cu aproximație, în anul 2640 î.Hr. de către împărăteasa Chinei, Hsi Ling Shi, care a manifestat o curiozitate deosebită față de viermii de mătase. Împărăteasa a învățat să desfășure firul de mătase de pe cocon și să facă material din el. Acesta reprezintă motivul pentru care în China s-a dezvoltat pentru prima oară industria mătăsurilor, și motivul, pentru care această țară



IONIȚĂ DINU, un boier în satul Broștenii Vechi

Puțină lume știe că în satul Broștenii Vechi (partea de vest a satului de reședință al comunei Ion Roată) a locuit un boier: Ioniță Dinu-Roșu, ctitorul bisericii cu hramul Sf. Ioan Botezătorul, din localitate. Anul acesta s-au împlinit 200 de ani de la nașterea sa și 100 de ani de la moarte. El face parte din categoria de boieri care au obținut acest titlu la mijlocul secolului al IX-lea.

Înaintașii lui Ioniță Dinu sunt originari din Grindași, sat component al comunei Valea Măcrișului. Tatăl său se numea Dinu sin Dinu (sin=fiu), iar bunicul, după cum se vede, tot Dinu și el, s-a căsătorit cu boiereasa Ioana. Despre originea ei nu știm nimic, dar faptul că a fost fată de boier este o certitudine. Pe baza acestei origini, nepotul său, Ioniță, a primit titlul de boier.

Dinu cel bătrân a fost slujitor, probabil o căpetenie cu grad mai mare, căci numai așa se explică mariajul cu o fată de boier. Porecla de Roșu i se trage de la uniforma de roșiori pe care o purta. De la aceeași uniformă roșie provine porecla Roșca, precum și numele satului Roșiori, din județul nostru. Ioana, fata boierului, i-a adus lui Dinu o zestre consistentă: pământ, vite și alte bunuri. Aceasta i-a permis fiului său, Dinu, să deschidă un han în apropiere de pădurea Redea, apoi încă două, în Broștenii Noi și Condești. Acestea i-au sporit averea și i-au permis să cumpere noi suprafețe de pământ, inclusiv în satul Broștenii Vechi, unde s-a stabilit în preajma anului 1830.

Ioniță Dinu, fiul lui Dinu sin Dinu, s-a născut la Grindași, în anul 1807. Cu puțin înainte de 1830, s-a însurat cu o fată de slujitor din sat, lucru pe care tatăl său nu l-a suportat, alungându-l de acasă. Rămânând fără mijloace de subsistență, tânărul a fost nevoit să renunțe la prima sa soție și să se căsătorească cu Maria Văvici, o fată de origine sârbească, din Afumați. Pe vremea aceea, în mai multe sate din preajma Bucureștilor, se aflau familii de sărbi și bulgari, fugiți în timpul războaielor antiotomane, de la începutul secolului al IX-lea. Erau zarzavagii și lăptari bogați care își desfășeau produsele în târgurile bucureștene. Dintr-o astfel de familie provenea și jupâneasa Maria.

Dinu sin Dinu și fiul său, Ioniță, s-au așezat pe Muche, un loc mai ridicat al satului Broștenii Vechi, din vecinătatea luncii Ialomiței, înainte de anul 1838, când satul, numit în vechime Alexenii de Jos, se afla în luncă, la Palancă, un toponim din partea de sud a comunei. După marele Zăpor (inundații) din anul 1838, satul s-a mutat pe actuala vatră și s-a numit Broștenii Vechi. Așadar, cei veniți de la Palancă i-au găsit pe Muche pe Dinu și pe fiul său, Ioniță, care aveau gospodăriile în locul unde stă, astăzi, Coman Petre. În jurul lor se mai aflau și alte câteva gospodării. Prin venirea celor refugiați din calea apelor (circa 20 de familii), s-a întemeiat satul Broșteni, căruia locuitorii i-au spus Broștenii Vechi, după care, câțiva ani mai târziu, s-au mutat și sătenii din Vlădeni, vecin cu Alexenii de Jos, și au format actualul sat Broștenii Noi.

Cu jupâneasa Maria, Ioniță Roșu a avut mai mulți copii, dintre care Stan, Anghel și Hristache au fost longevivi. Ceilalți au murit de tineri. Se pare că unii dintre copii s-au născut în București, între anii 1845-1855. În acea perioadă, Ioniță s-a ocupat cu comerțul, având o prăvălie în Capitală. Din banii obținuți, a mai cumpărat pământ în satul Broștenii Vechi, astfel încât averea sa a crescut considerabil. Despre proporțiile acesteia ne putem da seama luând în considerare faptul că fiecare dintre băieți a primit, la înșurătoare, cel puțin 20 de hectare de pământ, mai multe hectare de pădure, vite, oi și alte bunuri. Și tot i-au mai rămas bani mulți, încât a reușit să ridice actuala biserică din Broștenii Vechi.

Ioniță a obținut titlul de boier prin diploma dată de domnitorul Gheorghe Bibescu, în anul 1845, dată la care tatăl său murise. Trebuie precizat că intrarea în rândul boierimii, castă greu accesibilă în societatea de atunci, nu era lucru ușor. În acordarea acestui titlu au cântărit greu atât averea sa, cât și originea boierească a bunicii sale. Bineînțeles, rangul de boier îi aducea mai multe privilegii de care beneficiau, încă, cei din clasa respectivă.

Lucrarea, pentru care consătenii săi trebuie să-i fie profund recunoscători lui Ioniță Dinu și, mai ales soției sale, Maria, este construirea bisericii din sat. Timp de 50 de ani, locuitorii satului au fost nevoiți să meargă la slujbă și să-și conducă morții, pe ultimul drum, la biserică din Cioara (Slujitori). Pe orice vreme, ei erau nevoiți să străbată 3 km până acolo. Ideea de a-și folosi averea în folosul comunității a avut-o Maria, evlavioasa soție a lui Ioniță Dinu-Roșu. Aceasta l-a convins să renunțe la planul său de a mai cumpăra pământ și să folosească banii pentru ridicarea unui lăcaș al Domnului. Sătenii erau puțini la număr și săraci și nu aveau cum să-și permită o asemenea lucrare atât de costisitoare.

Biserica din Broștenii Vechi are o istorie interesantă. După ce jupâneasa Maria l-a convins pe soțul său, Ioniță, să-și cheltuiască averea în folosul comunității, acesta s-a pus pe treabă. Încă din vara anului 1883, a tocmii țigani din Broștenii Noi pentru a face cărămida necesară și a cumpărat grinzi, scândura și celelalte materiale de construcție. Astfel, în primăvara anului 1884, a început construirea bisericii. Ca zidar, a fost angajat meșterul Gheorghe Boască, din Broștenii Noi, care a primit, împreună cu echipa lui, suma de 5000 de lei. Pe măsură ce construcția înainta, Ioniță se entuziasma tot mai mult de lucrarea sa. La un moment dat, a intrat în conflict cu meșterii pentru că el voia să o mai înalțe cu un metru, dar aceștia n-au fost de acord. Probabil, pretindeau sume prea mari de bani și, cum omul nu mai avea, a fost nevoit să renunțe. Deoarece lucrarea s-a dovedit mult mai costisitoare decât se aștepta, Ioniță Dinu

rămăsese fără nici un ban. Pentru terminarea construcției, a fost nevoit să vândă 160 de oi, trei vaci și doi cai, oprind doar un bou pentru masa din ziua sfințirii bisericii. A mai fost ajutat și de cei trei fii ai săi, care aveau gospodării proprii, și de alți oameni mai cu stare din sat. Astfel, a reușit să termine biserica. Mai avea însă nevoie de bani pentru pictură. De aceea, el a umblat cu pantahuza (cheta) prin târgurile și orașele apropiate, până a făcut rost de suma convenită cu pictorul.

Biserica a fost terminată în vara anului 1885 și a fost sfințită în ziua de 24 iunie din acel an, de către episcopul Gherontie, secretarul Mitropoliei din București. Pictura a fost realizată de Dumitru Theodorescu-Buzău, unul dintre cei mai buni pictori din acea vreme, ajutat de ucenicul său, Panait Dumitru. Sfințirea bisericii a fost un eveniment memorabil. Episcopul Gherontie, adus de la București cu o trăsură cu șase cai, a fost primit cu entuziasm de toată suflarea satului. Cu acest prilej, s-a pus o masă, în curtea bisericii, pentru tot poporul. În acest scop, ctitorul a tăiat boul oprit special pentru această sărbătoare și a adus 90 de vedre de vin de la Săpoca și o căruță de oale. Fiecare enoriaș prezent la sfințire a primit câte un colac, o bucată de friptură și o oală cu vin. Acea frumoasă zi de vară a rămas în amintirea credincioșilor ca una dintre cele mai fericite din viața lor.

Umașii lui Ioniță Dinu-Roșu au fost, în marea lor majoritate, oameni de calitate. Cei trei fii ai săi, Stan, Anghel și Hristache, au ocupat funcția de primar al comunei, în mai multe rânduri. Fiul cel mare al lui Anghel, Constantin Anghelescu, a ajuns administrator al Pescăriilor Statului, în timpul regelui Carol I, fiul mijlociu, Nicolae Ioniță, a fost inspector în Ministerul Transporturilor, iar cel mic, Vasile Roșu, a fost un talentat avocat. Unica fiică a lui Nicolae Ioniță, Aurelia, a fost profesor universitar la Facultatea de Construcții din București. De asemenea, Toma Ionescu, fiul lui Hristache, a ajuns contabil-șef la Primăria Capitalei.

Ioniță Dinu-Roșu a murit în ziua de 26 septembrie 1907, la vârsta de 100 de ani, și a fost înmormântat lângă biserica pe care a ctitorit-o. El a rămas, pe bună dreptate, una dintre cele mai luminoase figuri ale comunei Ion Roată.

Prof. Ioan Man



Drumuri prin Vaterland, țara minunilor (v)

Cu Rainer în stânga mea, la pupă trul computerizat și complicat al automobilului, care fugea mâncând asfaltul unei autostrăzi cu opt benzi, supraîncărcată de indicatoare albastre, scrise cu alb, alergam spre nord, lăsând în urmă landul Hamburg, parte componentă, cu rang de oraș-țară într-o republică federală. Știam din cartea de geografie că înaintam spre peninsula Yutlanda, jumătate alcătuită de landul Schleswig-Holstein, cealaltă jumătate și încă o puzderie de insule mari și mărunți formând Danemarca. Undeva la stânga, departe, vânturile loveau în Marea Nordului (Nordsee), spre dreapta, într-o depărtare la fel de agitată, se zbătea Marea Baltică (Oestsee, Marea de Răsărit). Autostrada era tăiată, pe mijloc, de o fașie îngustă, încărcată de tufișuri detrandafiri roșii, de o continuitate ciudată. Nu m-ar fi mirat, dacă aș fi măsurat depărtarea între snopii înfloriți, să fi găsit distanța egală, calculată cu compasul grădinarului și reglată până la amănunțime, semn că mă aflam în țara exactității, a celei mai excesive exactități. S-a creat legenda germanului perfect până la exagerare, desăvârșit în toate, în materialitate și în spiritualitate... Ei să fie-a dracului de impecabilitate! Oare nu a spus Montaigne, „Ce aragat astupidă săne socotim lucrul cel mai perfect din uni vers?” (II, 12, 253). Autostrada pare desăvârșită, trandafirii o împart cu exactitate în două părți egale, la un metru dincolo de margine (îmi cer scuze dacă nu apreciez cu exactitate distanța), după o fașie de pietriș alb, se află, roșcat, cu semne de circulație, traseul pentru bicicliști. Nu pedalează nici unul, dar legiuitorul german, proiectantul la planșetă și constructorul de drumuri și poduri s-au gândit la el, la pietonul pe două roți, pedale și ghidon? Când îl voi întâlni pe primul, voi consemna evenimentul, până atunci mă lăsăm în voia mirării și a întâzierii. Tufișurile enorme de soc abia dădeau în floare, pe când în pădurile din jurul Sloboziei se scuturaseră de multă vreme. Amânarea de aproape o lună de zile își avea logica ei nordică, dar nici o exagerare nu încăpea între limitele aceleiași logici: de ce înflorea rapița? În poezia japoneză este un simbol al primăverii, bărganul ialomitean îngălbenește cât mai arifere posibil spre sfârșitul lui aprilie, numai câmpiile peninsulei Yutlanda, dragele de ele, se încăpățâna în toate nuanțele celui mai înflorit chihlimbar. Ba mint, din avion admiram aceeași culoare a luminii vegetale și mi repetam „Nu ești rațională, draguț, ești absurdă, vei fi cel mai idiot ulei de rapiță, arde-te-ar motoarele nemțești!”

Trandafiri, flori de soc, rapiță fără frontiere și mori de vânt... Nu măcinau boabe, nu-l așteptau pe Don Quijote, ci produceau curent electric, zeci, sute de centrale eoliene, rotite de curenții dintre mările nordului. Lipseau stâlpii de înaltă tensiune, lipsea rețeaua de izolatoari și de stâlpi metalici, lipsea împletitura, năvodul, lipsea industria sârmei și tot ce se putea face cu această ață metalică, sârmă de aur, sârmă ruginită, sârmă în rât, sârmă în nas, sârmă de rufe, sârmă la motor și, nu în ultimul rând, faimosul strigăt „Sâma!” În loc de obiectul filiform, Germania părea să aibă moriști lângă moriști (înțelegeți, răsucite de vânt) și albastrul brăzdat de noui destul de răzvrățiți, pentru că ploua scurt, din senin, apoi se astâmpăra, pentru a începe iarăși și iarăși, la fel, la repezeală, fără insistență, cât să te oblighe să pui în mișcare ștergătoarele de parbriz.

Nume de mici localități, desigur sate, se citeau pe indicatoare, dar nu se zărea nimic, ce mult o casă, de fapt, o căsuță, cu pereții înveliți în cărămizi roșii, cu acoperișul de țigla groasă, sănătoasă, de aceeași culoare a focului violent, câteodată, alături, cât e o magazie uriașă, ca un dreptunghi cărămiziu, păzea, prin mărime sora mai mică, mai neîncăpătoare.

Viteza de deplasare era de peste o sută cincizeci de kilometri pe oră, totuși, din când în când, ne întrecea câte un automobil mai grăbit, dar iuteala este o lege pe autostrăzi. În sens invers, dincolo de bariera înflorită a trandafirilor, circulația se revărșea în valuri rapide. Întorcându-mă, am văzut, din spate, alergătura tăcută, disciplinată, la rând, a motoarelor de mare rapiditate, cu faruri expresive, ca niște ochi bine dispuși să-ți vorbească numai prin forma ciudată, fantasmagorică, semnală că ființele din interior și asuma roluri grele, încunțate, energice, fără nici un rival cât era șoseaua de perfectă în toată lungimea ei spre Polul Nord...

În cele din urmă, nebunia alergării s-a mai calmat și abia atunci mi-am dat seama cât tremurasem de frică. Virând spre dreapta, în cercuri largi, coborâtoare, automobilul lui Rainer a trecut prin scurtul tunel sub autostrada grăbită de deasupra; drumul s-a îngustat la patru benzi, apoi la două, s-a mai umanizat până la recunoaștere, așa da, semăna, frumosul de el, cu asfaltul de acasă, dar fără hărtoape; alături, fără bicicliști, dar cu semne de circulație, cu săgeți pictate, cu cifre, nelipsita parte pentru pedale...

Pe stânga, pe dreapta, înverzeau ogoare, orzul se lăgăna; din loc în loc, aceeași ilocică rapiță. Căutam salvatoarele buniei, captalanii zemoși, vâjnoși, ciulinii pregătiți să înflorească, susaiul, pelinul, scaiul-dracului, limba-cucului pentru că de aceea le-a semănat Dumnezeu sau botanica, fie așa cum vreți, pe fașapământul ui, sau abuzul derapiță anula dreptul la existență a usturoiței, orbalțului, șteviei? Aproape că m-aș fi întrebat, pasțiș după magistrul Francois Villon, „Dar unde-s bunieni de altă dată?” Să nu exagerăm, câțiva maci supra viețuiau din loc în loc, câte o floare albă, dar în rest, nimic, numai treaba exactă, perfectă, geometrică, a mașinii de tuns iarbă. Da, nici un fir de păiuș mai înalt decât celălalt: egalitate totalitară. Numai orzul avea drepturi în țară și, bineînțeles, atotnelipsita rapiță...

Nici pădurea de brazi nu a scăpat: iată-o năpădită de desăvârșire. Nici o crenguță ruptă, căzută, trunchiurile păreau curățate până sus, în valuri de cetină, ca niște catarge lustruite, ca o încălcare flagrantă a zicalei: „Nici o pădure fără uscături...”

Până la urmă ne-am oprit pe malul mării: pe o plajă relativ îngustă bătea vântul, seama părea aproape, cenul se învinețise, căpătând culoarea valurilor. În vârful stâlpilor uniși de beton, departe, aripile centralelor eoliene se roteau fără zgomot; numai noi trei priveam în sus și în josul nisipurilor, lipsa oamenilor accentuând un frig inexistent fizic, dar prezent psihic. Am întrebat încotro se află Suedia. Rainer mi-a arătat într-o cu totul altă direcție: „Este uriașă, este peste mare. Acum urcăm spre nord, spre Danemarca, Suedia se întinde relativ spre nord-est, este o țară mai încăpătoare decât Germania, vara cu zile lungi, iarna cu nopți polare...” Prin cerul vântat simțeam răceala grantului suedez, întunecat, apăsător de brad, dese

și înalte, înconjurând lacurile și cârdurile de lebede...

A fost o binecuvântare să urc în automobil. După frica vitezei umase frigul nordului exagerat de oboseală. Aveam să mai oprim o dată lângă un supermarket. Spre mirarea mea, prin împrejurimi se aflau numai câteva vile, aceleași căsuțe cu acoperișuri de țigla, cu pereții roșii, de cărămidă. Cred că, în interiorul uriașei hale, numărul cumpărătorilor și al casierilor întrecea de câteva ori populația localității. Mi-amintesc un amănunt: pe nemțește, cu ein, zwei, drei, am ajuns până la dreizig. Dacă voiam să gust, eram invitat să o fac, dar cum să mă descurc cu treizeci de feluri diferite de bomboane?

În vreme ce Rainer și Jeni își plăteau cumpărăturile, am avut senzația că mă oprise într-o librărie din Slobozia: din supermarket nu lipseau cărțile, cam aceleași titluri americane și englezești, romane comerciale, coperte identice, cu înfățișare diferentă: obsedanta Sandra Brown își consuma porția în limba germană.

Perfect marcată cu vopsea albă, autostrada dispăruse, înlocuită de o șosea cu două sensuri. Iuțea mașinii lăsa în urmă, din când în când, câte o vilă singulară, apoi ogoare cultivate, o mică pădure, o magazie uriașă, cu uși negre, de lemn. Probabil atât mai rămăsese dintr-un sat, dispăruse în dramele istoriei, pentru că numele încă era consemnat acolo, pe un dreptunghi albastru cu litere albe. Lipsa locuitorilor îmi transmitea o stare de neliniște, în loc să mă bucur de peisaje noi, de revenirea acasă, seara, a vitelor de la păscut, a oamenilor oboșiți, de la muncă, mă rătăceam printr-un pustiu. Nimeni excepțional nu mi-a atras atenția când am intrat în orașul Eutin, în afara faptului că vilele nu se îndesiseră, ci numai s-e înmulțiseră, fără garduri, cu tufișuri ornamentale. După câteva ocolișuri și treceri suprapuse, mașina lui Rainer a lăsat în urmă ultimul câmp cu rapiță și a intrat pe o stradă, apoi pe altele, oprindu-se în fața unui garaj, care ne aștepta cu poarta ridicată. Am coborât repede, automobilul scufundându-se în interior. Cum intuiția femeii nu trebuie demonstrată, ci numai acceptată, a trebuit să ascult câteva explicații.

„Te văd mirat. Cu toate că este ziua, a trecut de ora 10 seara. Aici ne aflăm mai aproape de nordul continentului și, în timpul verii, nopțile sunt foarte scurte. Pe aici, toți vecinii deja dorm, pentru că mâine pleacă la serviciu dis-de-dimineață, unii la distanțe de sute de kilometri...”

„Nu înțeleg multe lucruri, dar în primul rând rapița. În afară de aglomerația din aeroportul de la Hamburg și de cei câțiva harnici cumpărători de la supermarket, nu am întâlnit oameni pe stradă... Ce se întâmplă? Unde-s germanii? De ce întârzie atât de mult înfloritul rapiței? Încep să capăt o fixație, de când am plecat de pe aeroportul din Viena, rapița mă obsedează...”

„În primul rând, germanii sunt la muncă sau acasă, nu umblă pe străzi. În al doilea rând, unde vezi tu rapiță?...”

„Acolo, aici, pretutindeni de la Viena la Hamburg, de la supermarket până în pragul casei tale!...”

„A înflorit muștarul! Ai dreptate, seamănă cu rapița. Germanii sunt mari consumatori de delicatose și muzică. În piețele publice, la sărbătorile populare, nu lipsesc berea, cămași și muștarul! Pentru a ajunge pe mese, fiecare produs este fabricat într-un anumit fel, iar muștarul trebuie întâi să înflorească!”

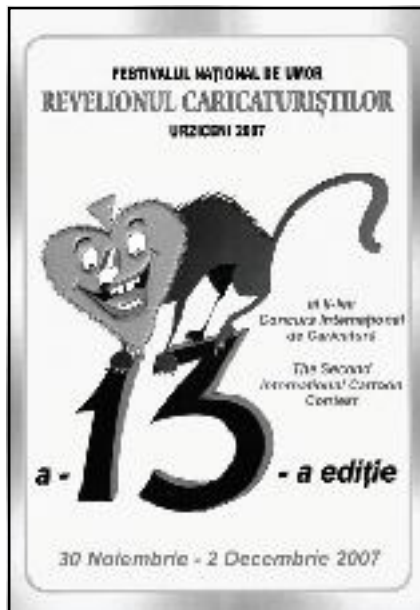
(continuare în numărul viitor)



Șerban Codrin



CHAIPORN PANICHRU TIWONG, THAILANDA



SERBIA - BABIC SAVA



Nicu Petracea văzut de CRISTIAN



MARIAN SERBAN - ROMÂNIA



TOMASZ WOŁOSZIN - POLONIA



ERICO JUNQUEIRA AYRES - BRASIL



MARIAN SERBAN - ROMÂNIA



YURIY KOSOBUKIN - UKRAINA

HOBNIS

ADMINISTRAȚIA

Tiparul executat la **SC „Tigris Com” SRL**
Slobozia – Ialomița; Cod. 84 00, str. I. I. Anache, Lot 2
Tel: 0243 234480; 0744 356 593, E-MAIL: tigris@tigris.kfnet.ro

Revista poate fi procurată din rețeaua CARTEXIM, de la sediul redacției și de la Biblioteca Municipală Urziceni

Parteneri: Muzeul Județean Ialomița, Biblioteca Județeană Ialomița „Ștefan Bănulescu”, Muzeul Național al Agriculturii, Centrul Cultural UNESCO „Ionel Perlea”, Centrul Creației Populare Ialomița, Consiliul Județean Ialomița

Revista poate fi citită pe internet la adresa: www.ziarulialomita.ro/helis/index.html
Comunitatea Helis, forum de discuții: isorie.myforum.ro

Sponsori: CONMET Slobozia, TRANSMIM Slobozia, STRUCTURAL CONS Slobozia, CONTE Slobozia, SONTEC Slobozia

E-mail:
gigzap2002@yahoo.com
SLOBOZIA,
Str. Matei Basarab, Nr.26
Centrul Cultural „Ionel Perlea” Et.1
CONT: RO
92CECIL0143.ROL.00000.02
Suc. CEC Slobozia

REDAȚIA

REDACTOR ȘEF - Gheorghe DOBRE
CRITICĂ - Anghel PAPACIOC
PROZĂ - Titii DAMIAN
POEZIE, TEATRU - Șerban CODRIN
ESEU, TRADUCERI - Oliviu VLĂDULESCU
FILOZOFIE - Nicolae STAN, Alexandru BULANDRA
ISTORIE, ARHEOLOGIE - Florin VLAD
ARTĂ - Ana-Amelia DINCĂ
MUZICĂ - Nicolae ROTARU
ETNOGRAFIE, TRADIȚII POPULARE - Răzvan CIUCĂ, Cristi OBREJAN
EVENIMENT CULTURAL - Nicolae TACHE, Doina ROȘCA
INTERVIU, REPORTAJ - IonALECU